EGUNA

JEL

Lgo. urtia | 45'gn. zenbakija | Idazkolea ta banakolea: Correo, 17'gn. | Bilbao'n 1937'gn. otsaila 21'gna. larunbata | 15 eunen

Etzi 99 urte

Espartero'k gure diputaziñoak españarretan biurtu ebazan.

Gogoratu euzkotarra!

Erririk nagusienak alkartu?

Zein asmo darabille?

Rusia eta Inglaterra

Itxasoa bide dala jardun luzeak egin ditue

BALD WIN

Stalin

ARTUEMONETAN RUSIA TA INGELATEŔA

Mosku.—Lateŕi arteko artuemonetan eŕi ordezkari dan Krestinski'k lord Chilston Ingelateŕa'ko ordezkariakin baŕiketaldi luzea egin dau. Itxaso artuemonetan Ingelateŕa eta Rusia egiune bat egiteko asmuetan ei dabiltz ta orixe izan da baŕiketaldi oŕetan izan daben autua ausago.

ZORAKERI ANDIA

"Eriotza - Batza"ko ogetazortzi bazkidek euren buruak kaleerdian il ditue

Japón'go gobernuaren aurkako asarrez?

Tokio.—"Eriotza Batza"ko 28 bazkidek uriburuko tokirik agirienetan banandu ta euren buruak il dabez. Aŕigaŕi izan yakoe ikusgaŕi ori japondaŕei.

Eta ordu batean il ebezan euren buruak ogeitazortzirok.

Japon'go Gobernua'k Japon kalte jokatzen daualako il ei dabez euron buruok.

Japon'go gudalburuan artean sortuta'oa da "Eriotza-Batza" ori. Txina lenbailen menderatzea nai dabe. Guda gertakizunetarako dirurik inguratu ezin ebelako, pofot egin ei eban Gobernua'k. Lafalde goseoi bete nai ez ba dau, Gobernua'ren aurka jagiko dira.

Ongarri? Kaltegarri?

Gaurtik, kontrola asi dabe europar erriak España'ra eta Euzkadi'ra bialdu leikezan gayetan

Ez sartzeko batzordiak erabagita daben legez, gaurtik aurera España'ra ta Euzkadi'ra bialtzen diran gayen kontrola egingo dabe europaŕ eŕiak.

Eta datoŕen ilean asiko dira blokeo dalakoa egiten.

Makalak andien aurka

India'k azkatasuna gura dau

Azkatasuna errien bizi-bidea da ta emon egin biar yake

Ingelesak iñundiko alegiñak egiten diardue, azkatasun gogo ori itzalduteko

Zegaitik Inglaterrak 320 milloe inditar bere buztarripean euki nai?

Nueva Delhy (India).—Azkenengo auteskunde edo eleziñuetan indiaŕalderdiak atara dira nagusi. 141 aldunen artean 88 indiaŕalderdiak daukez.

Inglateŕa'k iñundiko alegiñak egiten dauz indiaŕ oŕeik euron buru-jabetasuna lortu ez dagien eta Inglateŕa'ren azpitik urten ez dagien. Al dauzan gudariak bialtzen dauz indiataŕei menpean eusteko. 320 miloj indiaŕ bere buztaŕipean euki nai dauz. Zergaltik baiña? Indiaŕok aurrepenez ornitzeko ala lapuŕetan jaraitzeko? Azpikeriz ta arpegi onez ezer egin ezin dabenean agertzen dira ingelateŕaŕok nor diran.

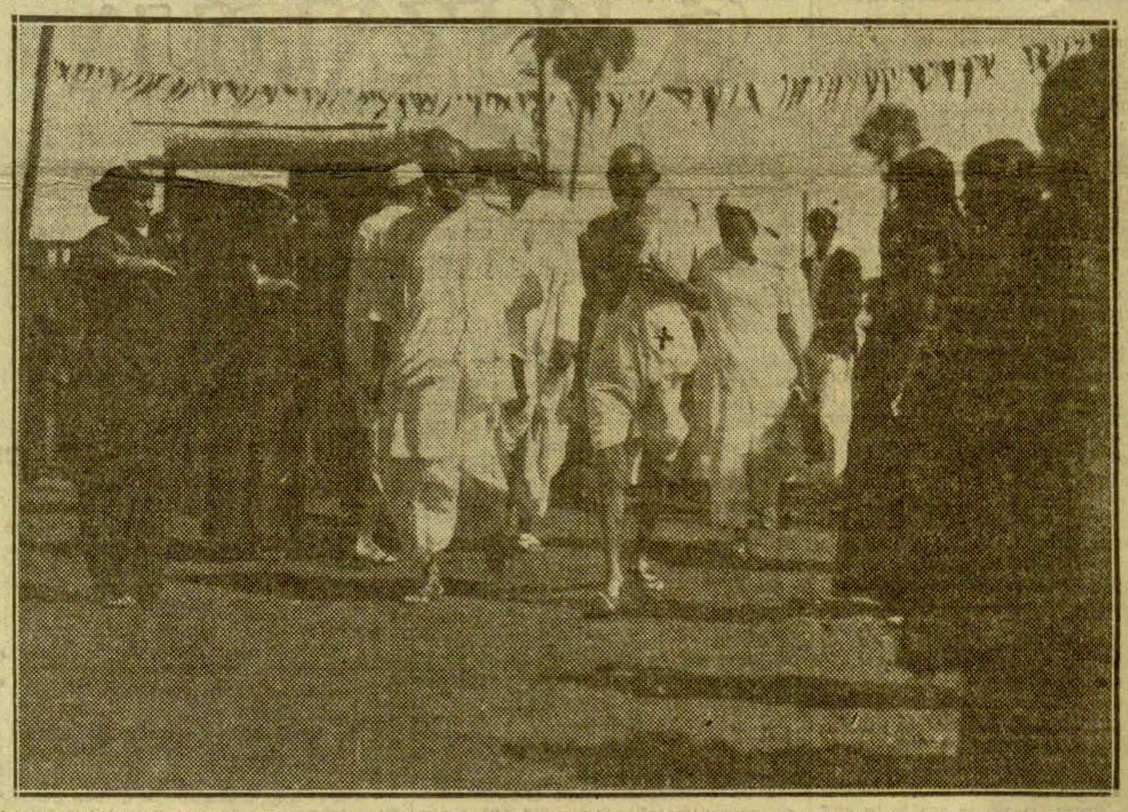

"Le Temps" jardunean

Alemani'n asarreka biurtzen eztiran gudariak dirata-ta

ALEMAN ERIA, ASARE

Paris. — España'ko auziaz deragoio "Le Temps" egunkariak, "Daily Herald,"etik artutako lefo oneik argitaltzen ditu.

Dusseldorf'eko kalietan oyu eta didar auxe entzun da: "España'n dagozan gure semiak itzuli egiguzuez!".

Jende piiu bildu da, oyu laŕi ta diadar gogoŕik areago izan da, ta gero, polizi-gizonak eldu eta zirti-zarta ari dira. Jendea ara ona baŕeiatu ta makabanatu da, ta atxilotuak ugari izan dira.

Izpaŕ ori ondo dakian batenganik aldu yaku eta ziurtzat etsi dogu, egidean be. Izpaŕ emolea, ganera, ez da ez komunista, sozialista judar ez paxismo-arerio.

Uri geyagotan be, zapaŕada ortaŕikorik izan dala, diñoe ta Munich eta Berlin'en bertan be.

Egia egia dana, eta bayeztua izan dot bat baño geyagogandik, auxe be bada. Españaŕ naste ortan sartzeaz Alemani'ko eŕiak min andia artu duala.

Beste zerbait be bai aintzat artzekoa. Iradan lau urte onetan Hitler gizon gurenaren kontrako itz gordiñik ez da entzun oráintxe arte.

Agindariak erabili dituen alegiñak gorabera, España'n aleman aberkideŕik asko il izan yakala jakin dau eŕiak. Gefa ortan, ganera, alemanak diñoenez euren abeŕiak ez dau ezer galtzeko aŕiskurik izan.

Senideei onelaxen adirezi oi dautse il baŕia. "Zuen semea alako maniobretan il da". Ta oar auxe gero: ez egitue lutorik laŕi. Eta besterik ezer ez, ez nun, ez noiz, ez zelan il zanik.

Izpaŕingi beretik onela dafal, ufengo.

España'ra boluntarioak bialtzea galaziteko lenengo eskatu ebana, Mussolini izan da. Galerazopen ori, ganera, allk lasteren ezaŕi bjaŕ dala, geitu dau.

Bañan galerazpen oŕen ezaŕte-eguna izentautekoan, Mussolini'k ez dau iradurik izan. España'ra, aŕtietan gudariak ugari bialduteko erantzuna atzeratuten alegindu izan da, Alemania'z batean.

Gudari pila oŕek ez dautse, nunbait Queipo de Llano'ri laguntasun aundirik egingo, bañan italiaŕen asmo biuŕiak azalduteko alagalakoa da.

Otsanak lapurren aurka

Abisinitarrak Graziani generala il gura izan dabe

ABEŔI-MIÑA?

Roma. — Addis-Abbeba'tik artu dan izpaŕ batek diño mariscal Graziani'ren aurka bera erailtzeko jokatu dirala. Bere arerijuak eskuzko bonbak erabili ei-zituen Graziani mariskalak zauri batzuk bai ebazan, zaurijok gaŕantzi bakuak. Ostera Liota gudalburuba, txaŕto be, txaŕto ei-dago.

Au, ori ta beste

Ingelesen izkillu geitutiak matraka ugari beste errien artian. - Erri gustiak asiko ete dira, jo ta su, izkilluz orniduten? -

JAPON ETA INGELESAK

Tokio. — Ingelesen izkilu geitutiak zer esan ugari sortu dau.

Japon'go agintarien ustez Inglateŕa'ren erabagi au Reich'go gobernuaren izkilu geitutiari erantzutiaŕen da.

Japondaŕen ustez eŕi gustiak asiko dira euren izkiluak geituten.

Amerikétako Lateŕi Batuak be Inglateŕa'gaz bardindu gurako dabe.

Japon txaŕto geratzen da beste ainbesterik egin barik eta bestiak aŕtu daben bidia aŕtuko dabela uste da.

KOIPE BAŔITSUARI ¡¡OMENA!!

Bayona. — Paxisten iŕat emokiak eurak "general locutor" esaten dautsoen Queipo de Llano'ri omenen bat egiteko asmoa dabe.

Omen oŕetan Portugal'go iŕat emokiak be, parteko doguz.

"Album" aundiren bat okañitea erabagi dabe. "Album" oŕetan eskintza ta aundi esteak egingo dautsez.

Omen oŕetan geu euzkotaŕak, be, pozik parte aŕtuko genduke. Baiña aldi onetan zer eskiñi? Ardao apuŕ bat bai-gendu...

PAXISTEN AZPIKERIAK

Fez. — Uri onetan paxisten azpikeriak agertu egin dira.

Uri onetatik arabitaŕ ta bertoko seme taldeak bialdu dabez España'ra Franco'ren alde gudatzera. Gudari bialtze oŕetan agintari batzuk, be, eruduu dira.

ALKAŔ JO

Londres. — Guda ontziak gertakizunak egiten ziñarduela Malta'n alkaŕ jo eiteben guda ontzi bik, oŕein aŕtean "Antilope" dogu bat, eta kalte aundi txamaŕak egin ei yakuezan.

U. R. S. S.'KO ORDEZKARI BAŔIA

Mosku. — Artezkaritza Batza'k orain Rusja'ko ordezkari España'n zana beste agintaritza edo eginkizun baterako auketatu ei dau ta oŕen ordez beste ordezkari bat izentatuko ei dau España'rako.

Kontrolaren ezarkera

Ogetasei estaduen indarrak kontrol dalako ezarten lan egingo dabe

Itxasertzak sarratu ezkero españar eta euzko gudeak amaituko ete?-Portugal'en lurraldetan ingelesak zaintzalle.

Londres.—España'ko muga ta itxasertzetako zainketa 26 estadutako indaŕen kontu geldituko da kontrol ezarte ortan.

Españaŕ eŕi-baŕuko gudearen amaya itxasertz-bideak ertsita usteŕa da, aurki.

España'zko mugaetan, Portugal'ek, bere lurraldean ingeles gudariak izan daitezala zaintzale, ontzat artu bide dau, eta asmo orixe betetara iritxiko dala uste dabe aituak. Inglateŕa'z alkar aituko dabela ta.

EUZKADI -EŔIJETATIKO IZPAŔAK

Mañari

JUAN ETOŔIAK.—Axpe-Martzana'ra juan ziran, Ganboa'taŕ Gotzon gudari gastiaren lobiratzera, Solaguren'taŕ Andere ta Aldekoa'taŕ Gotzone emakume begikuak.

—Santurtze'ra juan zan Subiñaz'taŕ Jone emakume zintzuak.

—Iturbe'taŕ Ixidor txaunburu jauna be, egubenian Bilbo'ra juan zan bere anaya Pantzeska gudarija ikertuten.

—Galdakano'tik etoŕi zan Ozerin'daŕ Eusebe andera.

GURE GUDARIJAK.—Etxanobe'taŕ Sabin gudarija lengo igandian bere guŕasuen ondoan egon zan.

"Artzubi,,'ko Kepa moŕoskua be Otxandijo-aldetik mutil eŕimia ageŕtu da.

Goŕotxategi'taŕ Matai gudari zintzuak baŕiz, Elgeta'ko guda-oñetik bere amari eŕekau ona bildu dautzo; bera an ondo aurkitzen dala ta arduratan ez egoteko ta abaŕ abixau dautzo ta. ¡Oŕo semiaren "konpridua"!

Eŕi-ontako enparau gudarijak be onde aurkitzen dirala diñue. Poztuten gara.

LANGILE ONAK.—Lete'taŕ Eusebi Jon, Aŕizabalaga'taŕ Pantzeska ta Goŕotxategi'taŕ Augustin eta beste batzuk, zapadore-lanetan ekiteko ustez da mustez lengo igandian Otxandijo-aldera juan ziran.

Mutil gaste oneik, langile ontxuak be ba-dira-ta, dagozan lekuan, emen esaten dan lez, "aŕi ta orma" gogoŕ ibiliko dira... Ondo ibili ba; ta aŕi-esi genduak imini oŕ, beste mutilak onantza abijau eztaitezan be... Bestela, galduak gozak...!

IGALI-LORAK.—Aurten, igali-lorak, negu epela dalako edo, nagi-usain andi barik ageŕtu dira. Zugatz asko ta asko, dan orduko loraz beterik dagoz. Lorok, baña, goxegi ageŕtu diralako, gerok ekatxen batek gauzeztu leikezala ta, jentia arduratan dago.

Bilduŕ ixateko da ixan be, "marti kakatsu" be ganian dogu ta.

IRASTORTZA'TAŔ EUSEBI'RI. — Elgeta'ko guda-oñetik zeure aizkide Jule'ri zuzenduten dautzazuzan euzkerazko idazki txukunak, aŕetaz iaakuŕten doguz; eta idazki oŕeik, euzkerazko idazki txukunak, aŕetaz irakuŕten doguz. Eta... guda oñian zagozala be, kistaŕ-biaŕkunak alik ondoen betetuten alegintzen zariela jakiñian baŕiz, asko poztu gintzazan. Gudari zintzuaren egiñenik goralgaŕijena oxe da ixan be, Jaungoikua ta Aberija maŕetutia...

Auŕerantzian be olantxe jaraitu, Eusebi, beti kistaŕ eta beti euzkotaŕ; eta... geure euzkera ... maitagaŕija gauza gustijetan auŕenengo erabilijagaz euzkeldun ona be beti ...

Neuretzat bialtzen dozuzan gorantzijakatik baŕiz eskeŕik-asko. Otoitz egingo dogu.

MAÑARIKO.

Zornotza

¡BASERITAR GIXAXOAK!—Euzkadi geure Abeŕi maŕe onetan igaroriko sazpi ióabete onetan darabilgun guda madarikatu onetan amaikatxu esamesa entzun biaŕ ixan doguz baseŕitaŕok.

Esamesa onetan gaŕantzitsuena eta geyen agomiñian darabilena janari arasoa da ezpai barik.

Saŕi eta saŕi entzun dogu baseŕiko gauzak neuŕi bako gorakadak egin dabezala saneuŕijetan, baña onek gauzok esaten dabezanak ez dira baseŕitaŕak, ezta asko gitxiago be ez dabe onek, guk baseŕitaŕak lez aize otz eta euzko-berorik aŕtu, ezta lo asko galdu be baseŕiko gauzak aŕtuko.

Aŕautzak gustiz ei-dagoz karu eta alan aza, poŕu, kinpula, luŕ-sagaŕ, esne eta abar.

Egija dala ezin leike iñok ukatu, ¿ze saneuri eben, guda au asi baño len baseŕitarak erosi biaŕ ebazan gauzak? ¿Eta guda au asi ta gero Ara euren apuŕ bat gora-bera. Len aŕtua, 38; orain, 59 laurleko; poŕu-asija, kilua len, 17; orain 70; beijentzako torta de coco esaten dautsena, len, 40, orain, 73; eŕemolatxa asija len, 3, orain, 10, eta olan beste gauza gustijek. Beyak be len iru lau mila erlegar erosten genbazan baña orain zortzi amaŕ mila eŕial biaŕ doguz eta ori bei on-ona eztala eta; gero oŕ dabiz esnia asumbria txakuŕ andi bi geyago ordaintzeko goyak eta beyak jo biaŕik!

Eta ostera zoaz akeit-etxe eta edan -tokietara eta oŕ ikusiko dozuz basutxu bete garagoŕdo edo kopatxu bategaŕik asumbre bat esne baño geyago ordaintzen eta ixil-ixilik ordaindu be, ¡ez baseŕitaŕak salduko ba'leuz!

Ikusten danez, guda onen eŕudun be, oindiño baseŕitaŕok izango gara, onek gauzok diñoazanak guk baño paxista usain geyago eukí aŕen.

ARMUKI.

Meñaka

Guda goŕotuzkua Euzkadi'n
Zori txaŕeko guda dala-ta
negaŕez dago Euzkadi,
zotinka ere bere semiak
auxe dirautse amari
Ekaŕi dabez mairuak on:
goŕotoz beterik zeuri
alpeŕik dabe ama maŕia
alaitu zuk biotzari
zeure semiak maŕe ...ituzta
azkatuko da Euzkadi.

Atarik gabe ainbeste ume
amak dira alargundute
Erlegiñua abaŕ dabela
goguak dauz baltzitute
Egiñen oŕek ipiñi dituz
ludi osuan agertute
Etoikerizko facista oŕek
nun zaratia saŕtuta
Igeŕ dozue gurenda auetan
zagoziala galdute.

Lenengo Euzkadi'n gero Madrid'(en
nai zuenian saŕtzeko
Ezkiñek ondo jo zenduezan
Euzkadi lenan artzeko.
Gure mutilak gutu ziraden
Bizkaya aŕtu orduko
Madrid aldera gero bidia
ara beinguan saŕtzeko
baña ak ere semiak ditu
agiñak erakusteko

Orain dezuen erebagia
Oso da lotsagaŕia
Indaŕ gabeko eŕija apuŕtu
Ume gaizozuak iltia
Jaupari zintzo eta garbijai
bulaŕak zuloŕutia
Egiñen oŕek baltzez jantzidau
Euzkadi ama maŕia
ez datzu Euzkadi'k iñoiz
aztuko dabiltzun Etoikerija.

Auŕe aldeti sutsu zabiltzen
Meñaka'taŕ anaya
zuen gomutaz emen dezue
zaŕa eta gaste ja
Goiko Jaun ona lagun dizuela
auxe da gure eskarija
Euzko-amari eskiñirik au
zain eta odol garbia
besarkada bat biotz biotzez
ene anaya maŕia.

SOLUBEPE.

BILBAO'KO izparringijak diñuena

"Euzkadi"

"Panoramas fascistas. Afirmaciones gratuitas, no." Olantxe ixenpurututen dau "I. de O."k bere idazlana.

Gauŕ paxioatzaz asko esaten da—diño—. Baña gai ez dirala Moises'en irakastolean jarten diran parixetaŕ asko ta askok, paxiotasunaren benetako guna ez dabe ezagututen.

Katolikuak paxiotzat daukena auxe ei -da: abeŕijari aldin gustija damotsan abeŕtzaletasuna; gixonak, luŕaldiak eta dana, abeŕija indaŕduteko opalduten dabezan abeŕtzaletasuna.

Ordez, baña, benetako abeŕtzaletasunari yaokazan baldintzat, beste oneik dirala autortu biaŕ: abeŕijari baldintzapian eta bera gorago dagozanai kaltegaŕi ez diran laguntza gustijak opa ixatia. Azkenengo au ei-da benetako abeŕtzaletasuna. Bestia, ostera, paxiotaŕen abeŕtzaletasun laŕegija.

"Tierra Vasca"

"El valor de la renunciación." Olantxe ixenpurututen dau lenengo idazlana.

Aldijak agintzen dabezan egin biaŕai erantzuteko etxeko zabalgundia egiŕia aiztuta gagozala uste dabenak, okeŕ dagozala diño. Aldi au ez ei da etxera begira, etxeko eŕiketeari begira bakaŕik egoteko aldija, auzokide gustijen batasunian oron areyua dan areyo ankeŕari oldaŕtuten ibiltekua baño.

Eta guda-aldi onetan egiŕen dabena orixe ei-da, ta besterik ez.

Beraz, gauŕ, gure ikuŕiña batuta aurkitzen da. Enparaukuenak be, guriaren antzian batuta aurkiŕu dedizan, alegindu aŕen, irakuŕle—esaten dau—, ori egiñaz gurenda -aldez lan edeŕa baxen onurakoŕa egingo dozu-ta.

'Lan Deya"

"Discutiendo. El gran inquisidor." Oni xek dira izpaŕingi onen lenengo idazlana ixenpurututen daben 'eŕuak.

"El Liberal"eri ukututen dautsa, ta izpaŕingi oŕek uzkera gauzetarako agertuten daben goŕotua laŕegija dala diño.

Goŕoto ori dala ta, Gailois'ek agertuten daben azkondarija edo inquisidoria dala esan leikela diño izpaŕingi oŕetan idazten daben euzkotaŕen areyo agiriko ori.

Euzko-langiliak, baña, "El Liberal"en zentzunbakokerijei jaramonik egin barik, euren bide zuzenari jaŕaituten ei dautsoe, biderik zuzenena ta labuŕena be, euzko -langiliek daŕayen bidia dala ta.

¿Zer dala ta gura ete-dau, "El Liberal"ek, geuk ondo ezagututen dogun bidia laga, ta ezagututen ez dogun bidetik gu botatia?, iŕantzen dau.

Etxaguntzen egiz aldeztuten dabela diño. Baña laŕegikeri barik, yaoken neuŕi -neuŕijan.

Ikusten danentz, "El Liberal"eko euzko -areyuak, langile-gauzetzaz idazten daben bakotxian, ankea saŕtu baño ez dau egiŕen.

"El Liberal"

Leon'go guda-oñetako eŕi-aldezliak auŕeraka aundija egin ixan dabela diño. Peñacastillo deritxon mendi-leŕuakaz jabetu ixan dirala esaten dau. Eta euretatik iru, jaso jasuak ei-dira, Robla menpe aŕtzen daben iru mendi-tontoŕ ospetsu.

Auŕeratze ori areyuak lo-zoŕuan egozan bitaŕtian egin ebelakua diño, aŕaturiko mendi-leŕuetara uaŕtuge eldu ixan zirala -ta. Areyuak iges-egiŕian laga ebezan luganak eta guda esijakaz lenengo unetik jabetu ei-ziran.

Mendi-aŕapatze oŕi, "El Liberal" izpaŕingijak, gaŕantzi aundija emoten dautsa.

Areyua be, lenengo ikara alditik urten zanian, baŕiro oldaŕtu gura-ixan ei-ebena, eta oldaŕtuten asi be egin ei-zan. Baña alpeŕik. Eŕi aldezliak baŕiro be gogoŕ erantzun ei-eutsen, eta lenenguan lez, atzerantz eragin.

"Euzkadi Roja"

Sergio Ordjodnikize Sovietaŕen Gintza oŕnilari nagosijaren erijotzeatzaz idazten dau izpaŕingi onek.

Sergi edo dalako ori, beriala il ei da, il be. Eta bera ixan dan argija ta abeŕtzale zintzua ixan dalako, sovietaŕen aŕtian utsune aundija laga ei dau.

Goralben aundijak egiŕen dautsoez. Lenin eta Stalin'en alderdijan jaŕaitu ... ei-dau, alderdi oŕetatik bein be aldatu ... ik jaŕaitu be.

Bere bixitza gustijan egin ixan daben lana eŕijen azkatasuna loŕtuteko lana ixan ei-da. Eta azkenian be, azkatasun-aldezko lanetan dabilala erijotzeak oratu ei dautsa. Erijotzea ixila da ixan be, gau-lapuŕa lez usterik gitxijen danian etoŕten dana. Sergi'ri be alantxe etoŕi ixan yako...

"El Noticiero Bilbaino"

Gipuzkoa ta Araba'ko izpaŕak iragaŕten dauz.

Eŕi-aldezlien adoria ta trebetasuna agirijan iminteko, gudari trebe oneik Elgoibaŕ'ko tximistargi-etxiaz egin ixan dabena edestuten dausku.

Goxaldia ei-zan. Eta etxe-baŕuban aurkitzen ziran langiliei kalterik ez egiŕiaŕen, areik ez jakiñian ziran aŕtian, etxia esiŕu ei-eben, eta baŕuban aurkitzen ziranak espe aŕtu.

Gero, baŕiz, baŕukuak espe aŕtu ixan ebezenian, tximistargi-etxia deuseztuta laga ei-eben. Eta ori gusti ori, paxiotaŕak erdi-lotan aurkitzen ziran aŕtian.

Baranbio-aldetik onuntz etoŕi ixan dan zaldizko gudari baten izpaŕa be emoten dau. Ubidea aldetik, ostera, Legutiano'ri ta, betiko eran oldaŕtuten ei-dautsoe.

"C. N. T."

"La C. N. T. fija su posición" ixenpurututen dau lenengo idazlana.

Eta jaŕiko leŕuetan idazten dauana, Sozialista Alderdijak argiŕaldu ixan daben uaŕari erantzuten dautsa.

Eta erantzun onetan euren aŕteko juan etoŕijen edestija edestuten dau.

Beste leku baten emoten dauan izpaŕa auxe da: Dimitri Ivanof, beñola Asturias'en Sirval izpaŕingilarija erail ixan eban eŕusitaŕ tenientia, La Marañosa'ko guda -oñian ixan dala, ta eŕi aldezlien berunbilpian jausi be.

"Euzko Langille"

Euzkadi'tik iges-egiŕeko asmoetan ibili ixan diranak eta ertzaŕen eskubetan jausi ixan diranen egunotako jazokunatzaz idazten dau.

Eŕi-aldezliakin dagozala esaten daben batzuk be lakirijo oŕetan jausi ixan dira -ta diño. Ondiño, baña, jausi barik be, askotxu bixi diralakua agertuten dau. Gudaldija igazten onuntz etoŕiŕa, euren eŕijetara juateko asti barik matxinadeak emen aŕtu ebazan askotxu ei-dira, ba, emen ondiño. Eta onenian, obeto gordeta egon dagixantzat, eŕi aldezle agertzen diranen zainpian egongo ei-dira.

Oŕeik be, agertu egin biaŕ ei-dira, baŕiz, oŕein beste alderatutia Euzkadi'ren kaltegaŕi ixango litzakela-ta.

Gordeta aurkitzen diran areyo gusti oŕei eskuba ezaŕtiari ondo be ondo deritxo "Euzko Langile"k.

"Euzko-gudariok, Asturias'ko mendietan"

Onuntz etoŕi beaŕ genuela agindu zigu ten. Onera etoŕtze oŕekin gure maiteko diran agintariari enbasu astuna kentzeaŕen. Pozik ortenak gera Bilbo'ko geltokitik, bertoratu ziralako Agiŕe, Leizaola, Lasarte ta beste jaunak. Euren biotzetiko agurkada aiek; naiko genduzen gure izate gu ziak alaitzeko.

Irtetzerakoak oyua alde guzitan, eta mo[illegible] guzietako deadaŕak. Neuk ¡gora Jel! egin nuan, izan ditezen emen erailtzen ba'maute-ere, ortik, bere Abeŕi kutuntik irtetzerako egon nituan azken itzak. Guzi'k gogoz erantzun zioten gure azken oyuei.

Amab'ak inguru abiatu giñan, da beatzi orduan burni bidean ziaŕ Arriendo emen go eŕitxora aldendu aŕte. Eŕi ontan gora gaŕe ikusgaŕia. Aŕituak galdezka: ¡Ia euzko gudariak onera k... Sagaŕdo apardu pari. ¡Kia atera genion! ¡Bilbo'n balegoke! Litroa pestan.

Eŕitxo ontan egun edeŕa igaro genduan ta iluntzean bultzian oztea beste eŕi batera. Berebiletan saŕtu giñan, da Gijon aŕte. Goizeko ordubiak ziran, loaliari eldu eziñik, eta gozea ere ba genuan... Emen dik oztea beŕiro bultzian Trubia eŕira aŕte. Eŕi auxe aipatua degu urte auetan, eta egiz ikusgaŕia dago... etxe ta lan tokiak ... apuŕtuak. Berealà emen ere ekaŕi gituzten berebilak, eta orain gauden lekur aŕte.

卐 卐 卐

Atseden beaŕian gauden, eta gudari gu ziok inguruetako baseŕitan aukeratu ditugu oraingozko bizi-lekuak.

Eskui aldean Naranko mendi sonatua daukagu. Auŕez, ta alboan ere beste areriyo mendiakz. Eta, egun guzian tiro otsak entzuten dira. Ezagun dala dirudi ez gaozela Eukadi'n, eta emen espuelak gaŕatzuago dautzatu beaŕ'an izango gerala.

Oraindik ez gera mendiratu. Ordu gutxi da etoŕi gerala, ta biyar edo... azkaŕ beintzat: moro, palanke ta piztiari konpite ugariak eskeñi beaŕian izango gera.

Denboraz obetoago jakin eta ezagutuko ditugu basteŕak, eta Jaungoiko aundia lagun degularik. Era ona izan dezagula, ta zuek or bitaŕtean gutzaz oroitu. Nik emendik beŕi ugariak bialduko ditut.

Beti Jel'pian,

EGUZKI

"Kiskitza'ren" aldez

Oraindañokoa...	600
Baeŕ'taŕ Sebasten	5
Mugertza'taŕ Pantzeska	10
Bilalabeitia'taŕ Karla	10
Fernandez Lekuona'taŕ K....	10
Urdangarin'taŕ Joseba	5
Apaolaza'taŕ Pantzeska... ...	10
Ormaetxea'taŕ Andoni	5
Oraindaño lauŕleko ...	655

Lanetan eta aginpidean jarraiteko gertu

Paris.—Gauŕ aŕatsaldean sozialista aldunak izan daben batzaŕean Auriol jaunak aginpideari istea duana guzuŕa dala esan dau ta beste agintariekin batean aginpidean ta lanean jaŕaitzeko asmotan daguala adierazo dau. Janarien saneuŕiak geitu ez daitezan bideren bat aukeratu dau Blum jaunak.

NASKALDIJA

PURUBAK GALDU.

Paxiotaŕak beti be bai, beti be txoriburubak ixan dira Baña aldi onetan, txoriburubak be ez dirala esan leike, burubak galduta dagozan buru bako batzuk dirala baño

卐 卐 卐

Zugatz-andia, bere igalijetatik ezagututen, dala esaten dabe, ta alantxe ixan be

Gixona be, ba, bere egiñenetatik ezagututen da: gixa-igalijetatik.

Gixa-igalijak, gixonak egiŕen dabezan egiŕadak dira, ta ez gixonak itzez edatuten dabezan axezko eretxiiak.

卐 卐 卐

Azken-aldijon, Gipuzkoa-aldetik Bizkai'ra elduten diranak, askotxu dira. Eta oneik, ikusmendunak eta entzumendunak dira-ta, an, Gipuzkoa'n paxiotaŕen aŕtian bixi ixan diranaŕtian ikusi ta entzun ixan dabezan gauza asko esaten dabez.

卐 卐 卐

Egun baten, paxiotaŕak, Uŕaka ixeneko eŕekete-emia auŕetik zala, Aŕasate'ko eŕtxadonera eldu ei-ziran. Eta an, euren "katolikutasunari" (?) ospia ta indaŕa emotiaŕen-edo, eleiz-iai aundi bat egin ei-eben.

卐 卐 卐

Jaupea amaŕu zanian, Uŕaka ixeneko emakumiak, korura-begira jaŕita, esku zabal bijakaz txalo zoli bat jo ei-eban. eta txauneskindarijari "Oriamendi" joteko agindu.

Organisteru gixagaxuak, "Oriamendi" joten nundik asten zan be ez ei -ekijan-eta, esturaldirik laŕijenak jasan biaŕa ixan ei-eban, eta Uŕaka moko-zoŕotzaren agiraka gaŕatzak entzun biaŕa be bai.

卐 卐 卐

Abesti arek erdi-merdika urten ba eban be, aren okeŕa zuzenduteko-edo, Uŕaka eŕekete-emiak beste agindu au emon ei-eban: "¡Arriba España!" didaŕ egiŕeko. Eta didaŕ areik be, aŕasatetaŕen trebetasunik ezagaŕik-edo, su barik urtetan ei-eben, España jausija jasoteko besteko berotasun barik...

卐 卐 卐

Eta Uŕaka erekete-emiak, eŕeketetzat eukazan aŕasatetaŕak "Oriamendi" ereserkija abestuteko gogo barik eta "¡Arriba España!" didaŕ egiŕeko su barik idoro ebazala uaŕtu ebanian, asaŕez irakiŕen jaŕi ei-zan, eta zoro bat eginda "¡abajo l clero vasco!" didaŕka... ¡A lako jazokunik...! Aŕasate'ko jauparijak, irain ikaragaŕi a entzunda, luŕ jota jaŕi ei-ziran, jora begiratuteko be adore barik. Andik egun gitxira, Aŕasate'ko uri katoliku ta baketsutik, jaupari aguŕgaŕi batzuk betikotasunerako bidia aŕtu biaŕa ixan ei-eben: erail-egin ei-ebezan... ¡Oŕa oŕ Uŕaka'ren mokua...!

卐 卐 卐

Paxiotaŕak burubak galduta dabiltzala esan dogu. Eta egiŕen dabezanak ikusi-ezkero, besterik esan be ezin leike.

Katoliku gustijen antzikuŕ - antzo agertu gura daben paxiotaŕ oŕeik, ba, Elexa deuna be, euren eŕiketa-zabalgundia egiŕeko aŕtu dabela dirudi. Motriko'ko eŕtxadonan, mutiko gastetxubakin-eta, euren guda-erako ibilketak -eta egiŕen dabezela esaten dabe. Guda-era oŕeik erakusteko, baŕiz, elexea lako toki berezirik ez ei-dabe idoroten. Guda-ereserkijak abestuteko-ta be, txadona antzokitzat aŕtuta-edo, araxe, txadonara juaten ei-dira.

Burubak galduta dagozala esan be ezin leike.

EZKIOGA'RA

Malaga'ko jazokuna jazo zanetik, ordurarte erdi kikilduta aurkitzen ziran asko ta asko, biztuten asi ei-ziran, eta gurenda a jai berezijakaz ospatuten.

Ezkioga'ra juaten be asi ei-ziran. Ezkioga'ra juan eta an agertuten zala esaten zan Miren Neskutza'ri paxiotaŕen aldezko alatzak eskatuten.

卐 卐 卐

Egun baten, baña, Ataun'go Patxiko'k esan ebala-ta, gipuzkoaŕ eŕeketiei gogoko ixan ez yaken izpaŕ bat edatu zan, eta eŕeketien entzumenetaraño eldu

Patxiko'k entzun gura ixan eben gustijei jakinazo ixan eutsena, izpaŕ bakan au ixan ei-zan, ba: paxiotaŕak ekaŕi ixan daben guda onen gurendea, eŕi-aldezliena ixango dala.

卐 卐 卐

Patxiko'k zabaldutako izpaŕ oŕek, Ezkioga'ra osteraka asi ziran paxiotaŕak, luŕ jota jaŕi ixan ei-ebazan, Ataun'go Patxiko'ren kaltez asmau al ixan ebezan itz gogoŕ gustijak esaten: zorua zala ta abaŕ esan ixan ei-dabez.

Izpaŕ ori entzun ixan dabenezkero, baña, paxiotaŕik ez ei-da Ezkioga'ratuten. Eurak betuta jaŕi gura daben eŕijaren gurendea, eŕi-aldezlien gurendea iragaŕten daben tokira, ¿zetan juango dira juan be, ba?

卐 卐 卐

Gipuzkoa'n eŕekete jantziŕa eŕi-eskubide gustijen auŕka jagiŕa dabiltzan paxiotaŕak burubak galduta dabiltzala esan dogu.

Eta esan dogun au, euren egintzak erakusten dauskubena baño ez da.

Zugatzak, bere zugatz-endea, emoten dabezan igalijakaz erakusten ba-dau, gixonak, be, bere baŕunbia, azaleratuten dauzan egintzetan erakusten dau. Eta gipuzkoaŕ eŕekete gixagaxuak egiŕen dabezan egiñenak erakusten dauskubena, asikeran esan doguna da: burubak galduta dabiltzala.

Euzko-erri-jakintza

GABON JAYA

"Epeŕ-anka" zer egiŕen dok
oŕ su-bazteŕian ... ŕirik?
Juan adi arin Belen'era eta
an ze baŕi dan jakin egik.

Ai bolondron bolondraña
ai bolondron bolondraña.
kristau gustijok dakigu
gauŕ Gabon-gaba dala.

Notezija artu dogu
Jesus ona jayo dala,
enbarkari onakaz
guazen beragana.

Ai bolondron bolondraña
ai bolondron bolondraña,
kristau gustijok dakigu
gauŕ Gabon-gaba dala.

Gauŕ dala Belen
gauŕ dala Belen
jayo Jesus Nazaren,
gauŕ gaberdijan
bere ama onak
altzuan dan erabiŕen.

Uaŕa.—Abesti poliŕau, igaroriko Gabonetan Gabon-gabian, Otxandijo'ko gixon batek ementxe Mañari'n abestu eban. Eta berak esan ebanez, ango eŕementarijak Gabon-jai gustijetan joranez abestuten eben. Abestuteko doñua be, polit-polita dau.

"Eper-anka" baŕiz, antxiñeko eŕementari baten ez-ixena edo gatx-ixena ei-da.

MAÑARIKO.

EUZKO GUDA-OÑETAN

KAÑOIEN JARDUNA

Eibar eta Markiña aldean batez be, suagakari edo kañoiak ia egun osoan jardun eben atzo.

Markiña'n oraingoan uŕirantz ez eben su egin paxistak.

Eloŕio aldeko guda-oñetan izkiluak ez eben atzo lau egun. Kañoiak labur ekin eutsen.

Elgeta'n erasoalditxoa izan zan, eta gureak erantzunik, erauntzia ezer ezean lotu zan. Artileriak aspaldi ez dau uri au zigortu nai, ta lenagoko alegiñak alpeŕikoak izan bai-zituen, alpeŕik su-gayak jaurtitzeari, ez deritxoe nonbait.

Orduña ta Ubidea'n gureak ibili ziran atzokoan bizkoŕago.

Eibar'era, goizean, bat eldu zan igesi.

ORIO-BANAKETA

Laurden bat buruko.

Bilbao'n: Txartela, 8 zenbakia. Ila ontako 23'gnez., azkener aldiz banatu zan saltokietan banantuko da.

UDALAK: 25'gn. egunez, baimenak batu.

SANEUŔIA: Betikoa.

Abertzaleak euzkeraren maitasun Aundikoa izan biardu ta azaldu

Ondo gogoratzen naiz gure uaŕian Monzon'daŕ Telespor jaun onek eman zigun itzaldiaz. Abeŕtzaletasuna zerdan gai onetan esan ziguna beti gogoan daukagu. Abeŕtzaleak, bageniguko abeŕtzaletasuna zerdan nola maitatuko genduken, oŕengatik askok ez dakigulako erdera jauzitzen gera. Gabiltzen leku guzietan euzkeraz itz berba egin biaŕ degula, alkorta etxe geltokietan ardandegi ta jolaz guzietan. Onela Monzon jauna onen itzaldia gaŕantzi aundikoa izan genduan abeŕtzaleak.

Uri txiki batean gertatuko ipuia. Mila ta lareun biztale dituan uri txiki batean gertatua edeztera noa. Uri txiki ontako ostatu batean saŕtu zan gizon baseŕitaŕ antzeko edadez auŕea zijuan bat. Egun onak eman guzioi ta jan gelara juantzan. Neskato gaste bat bere ganatu zan zer biaŕko otezuan, gizon onek, bi aŕautz maniatuak ekaŕiko ote ziyon esan zigon, neskatoak erderaz mitsatu zizayon. Gizon au une txiki batean ixilik egon ondoren diyo, Gaste, ez aldakitzu euzkeraz? Bai jauna. Ta orduan neri erderaz egin! Barkatu jauna, asi oŕtatu onetan beti erderaz aritzenaiz emengoak nayo dutelako; an esan alde egin zuan neskatoak bere lanetara.

Jan gelan an aritzan beste gizon bat jaten ta beste leku izkute batean gaste talde aundi bat erderaz maŕa-maŕa ari ziran. Gizon baseŕitaŕ antzekuan ezizan egon bere tokian, auŕian alboan zegoan gizonari galdera au egiten diyo. Adizkidea, abeŕtzale asko altzerate uri onetan; bai gizona erantzute diyo, geyenak bai mitzat. Oŕenbeste gera aŕaliatuak Partido Nacionalistan. Au ondo dago, baño, bazkide izatea baita biaŕena edo euzkeraren maitasuna izatea! Aŕiturik nago oŕenbeste abeŕtzale ta bazkidetuak nola erdera erabiltzen duten uri onetan.

Badakitzu bein erderaz itz egiteko oitura aŕtu nunbait ta alaxen jaŕaitu besterik ez, emen gañerako uri onetan abeŕtzaleak dituzu geyenak. Baño gizona zer ari zera izketan, gayak ta biak nartutzen sarata aberiaz diyo, gizon baseŕitaŕ antzeko onek.

An izkutuan erderaz ari ziran gasteak, beren lekuetatik jekita zer gertatzen zan oŕenbeste saratakin entzuten jaŕi ziran.

Aŕiturik nago abeŕtzaleak euzkeraz jakin ta erderaz nola aritzen diran. Sabin en jaŕaizaleak dirala, ara gure irakasleak zer egin zuan bere abeŕia Euzkadi zala ezagutu zuanian euzkeraz ikasi zuan, onela gure abeŕian elia euzkera dala aitortuaz.

Gura Ama euzkera baztartzen duanak ezin izan egizko abeŕtzalea, ta onela abeŕtzaletasuna zerdan ta zer egin biaŕduan garbi azaldu zuan gizon baseŕitaŕ antzeko onek.

An erderaz ari zira guziak entzu zuten, ta beren aŕtean ziyoten, gizon onek arazoi aundia dik. Emendik auŕea egiazko abeŕtzale jatoŕak izan biaŕ diyogu. Esan egin, alaxen jaŕaitu zuten, ta eŕi gusia ere auek euzkaltzaletu zuten.

Erakutz bide edeŕa, onelakoak zenbat abeŕtzale ote gaude euzkeraren maitasun gabiak, bai zori txaŕez.

ITURALDE.

ATZERRIKO IZPARRAK

Italia ta Mexico asarretu dira

Hitler'ek eztau nai Habsburgo'tar erregerik.-Paxisten basatikerien aurka Peru'n. Teotico Sevilla, Bizkaya'n España'ren ordezkari, izan zana paxistak il egin dabe Soria'n.-Izparringi bat irakurtearren kartzelara.-Biyar batuko da barriro "ez sartzeko" batzordia.-Gudutarrak eta arabitarrak burrukan.-Frantze'ko itxasontziak.

GAÑEZKA

Tunez. — Azkenengo euriteak dirala-ta efekatxu batek gaiñezka egin dau eta etxedi bat urperatu. Amabi gizaseme il dira ta abere guzt'ak urak eruan daua.

ERAKUSKETA BATERAKO

Paris. — 1937'gn. Paris'en egingo dau Erakusketa Nagusia'n España'ko Gobernua'k, be, bere saila izango dau ta Trocadero-etxoan izan, be.

IVANOFF IL DABE

Madrid. — "Castilla Libre" izpafingiak diñonez La Marañosa guda oiñean il da be efi-aldezliak 1934'gn. ufilean Sirval izpaflaria erail eban Dimitri Ivanoff.

BIZKAI'KO GOBERNADORE IZAN ZAN TEOTICO SEVILLA SORIA'N PAXISTAK ERAIL DABE

Bayona. — Izquierda Republicana alderdian urten-urtena zan Teotico Sevilla Soria'n paxistak erail dabe, andik datozan izpafingiak diñonez.

Matxiñadea sortu zanean Segovia'ko efitxu egoan eta paxistak Soria'ra eruan eben. Soria zan bere jaiotefia.

Len Teotico Sevilla radical sozialisten afteko zan eta Bizkai'ko gobernadore, be, izan zan.

RUSIA'KO AGINTARI OSPATSU BAT IL DA

Moscu. — Guritza Zuzendari izan dan Gregorio Constantinovich gauf goizean il da. Lenin'en lankide ta efi alderdi gartsua zenduan.

Baltsakeri zaleen alde egin euzanak zirala-ta Siberia'ra zigortuta bizi izan zan bein baiño geiagatan. Gintza Zuzendaritza'n lan asko egin dau.

U. R. S. S.'ko komunista Alderdi'ko Artezkaritza Nagusi'ko burukide zan.

1866'gn. asi zan politika arazuetan. 1906'gn. Siberia'n bizi izateko zigofa emon entsen eta iges egin eban. Boltxebitafak burukiderik ospetsuenetarikoa galdu dabe.

ATLANTICO - ITXASOAN PRANTZIA'KO GUDA ONTZIAK EUREN GERTAKIZUNAK EGITEN

Paris. — Atlantico'n Prantzia'ko guda ontzi taldeak bere gertakizunak buratu dagiñean daukaz. Prantzia'ren mende dagozan Apirka'ko itxasertzetan dabiltz 35 pantzetaf guda ontzi.

Guda-ontziok of ibiltea ez da politika auziren bat dala ta.

RUSIA'KO GOBERNUA'REN AZALPENA

Mosku.—Itxaspeko gudeariburuz Ingelatefa'k dauzan asmoak ontzat aftzen dau zala ta 1930'gn. egiunerik ez dauala ausiko adierazo dau Rusia'ko Gobernua'k.

INDUTAREN AURKA

Jerusalen.—Indutafena zan eta judutafak egozan ibaf bat arabitafak guda-izkiluz orniduta eurontzat aftu dabe.

PAXISTEN-ANKERKERIEN AURKA PERU'N

Lima.—Burgos'ko Asaldarien Agintaritza Nagusia'ri ufutidazki bat bialdu dau tsoe Peru'tik. Efi efukafiak suagatuten dabezalako euren asafea agertzen dautse.

ITALIA TA MEXICO ASAŔETU DIRA

Mexico.—Mexico'ko lufaldeetatik atara da Italia'ren ordezkari zan Marquetti jauna. Mexico'ko lendakari Cardenas'ek berak Italja'ra ordezkaririk ez dabela bialduko aitzen emon dautso kontizu.

España'ko efkaldafen adizkide dala Mexico ta oraiñafte lagundu izan dautsonez dautsola aufera, be, España'ko Efkala'ri adierazo dau lendakari ofek.

EGAZKINLARIEN LAGUNTZALE OSPETSU BAT IL DA

Londres.—Sir Robert Houston'en alargun lady Houston andera aberatsa Londres'en il da.

"Saturday Review"en jaube ta beste ola askotako nagusi zan andera ori.

Egazkadarik aundienak egiten ebezan egazkinlariei sari asko emon eutsezan eta entzutetsu egin zan. Everest mendi-gaiñean egin ziran egazketak, be, lady Houston'ek eta lord Clydesdale'k ordaindu ebezan. Himalaya mendi ileren gaiñean orain urte batzuk egin ziran egazkadak, be, ofetzek ordaindu ebezan. Egazkada ofeitan pelikulak be atara ebezan.

IZPAŔINGI BAT IRAKURTEAŔEN ATXILOTU

Londres. — Hamburgo'tik Ingelatefa'ko portuetara osteraka dabiltzan itxasontzietan mofoi zan alemanda bat, laboristen "Daily Herald" izpafingi irakufi ebelako salatu ta espetxeratu egin ei-dabe.

Izpafingi ofetan Alemania ta Italia'ren España'ko autuetan saftzearen nabarmena agertzen zan eta Alemania'ren lotsagaldukoerien bafi emon.

Errizaleak zorionez

Madrid.—Paxistak eukezan Aravaca inguruko gauak, efizaleak artu dituezala difioe. Gain-ofeitatik, azpian artzen dira La Coruña'rako eta El Plantio'rako bideak.

Cuesta de las Perdices deritzana, lau oruko burukaldi ondorean eskuratu eben erkaltzaleak, eta orobat Aravaca'ra doian burnibidea.

Jarama aldean burukaldi gogofa gaurkoa.

Valencia'rako bidea Pizarron menditik kafioi suagaz josi daroe paxistak. Gaurko buruka ondoren, efizaleak mendi ofen maldu ta aldapaetara igon dabe, eta bertan toki egin, malkafetan.

Cerro de los Angeles'en atxilotuta efizalien mende gelditu ziran soldauak, bafiren bafi gudaka asi dira, baña oraingoan lengo euren agindarien kaltez. Iru buruko piztia—Itali, Alemani ta Marruecos'ren—kontra asi dira oraingoan, eurek esakeraz.

Eguazteneko bonbardeoan, 52 fiak eta 162 zauritu ziran.

Aile-Selassie, Abisinia'ko bakalduna, Itali efi zapaltzaliaren zitalkerien bidez, bere abefitik at ibili biafean da. Atzoko izpafingiak iñoenez, orain, Checoeslovaquia'ra juan da bizitzen. Argazki onetan ikusi daikezubee, semea lagun doala.

HABSBURGO'REN AURKA HITLER

Viena.—Habsburgotafak efege egiten ba:dabez Austria'ko arazuetan parte aftuko dauala adierazo ei dau Hitler'ek bere ordezkarien bitaftez Europa'ko uriburuen batzuetan.

Askok ez dabe ziñesten izpaf ori.

Diplomatikuak auzi ofen bafirik ez ei ekien.

Austria'ko Habsburgotafak efegetzara jasoteko alegiñak. Berlin'en ez dabez abegi onez ikusten.

Von Neurath lastef Viena'ratuko ei da: baiña politiko batzokietan Von Neurath'ek auzi ori ez dabela, arakatuko uste dabe.

NEKAZARITZA ARAZOAK

Paris.—Perdinand Morin buru ta Nekazaritza Zaingo'ko Arduraduna tarteko ebezala batzafa egin dabe Prantzia'ko aldinak. Nekazari salgaiei saneufiak ezartea izan dabe batzaf ofetan eztabaidatu daben autuetariko bat.

LONDRES'EN BATZAŔTU ZIRAN

Londres. — "Ez saftzeko Batzorde Txikia'k" atzo Londres'en egon eban batzafa. Afatsaldeko bostetan batu ziran eta zazpi ta erdietan buruko. Erabagirik ezin aftu izan eben eta astelenean beste batzaf bat egiteko asmua aftu eben. Rusia ta Portugal'en itxas-kontrola Gobernuak arakatuko dabe.

HAVAS IZPAŔBATZALE BATZA'REN IZPAŔAK

Pekin.—Hopei Chavar'go laterri-eralkundea egiteko batzaf bat eskatuko dau Nankin'go Gobernuak eta izpaf ori gafantzi aundia emon dautse txinaf politikoak.

Japondafak eralkunde ori egin ez daiten ostopo ta eragozpen asko ipiñiko dabez.

MALAGA'RA JANARIAK

Bayona.—Malaga'ra janariak eldu dirala diñue paxisten radioak; alde guztietatik eldu, be, Ingelatefa'tik, be, baj ausago.

Atzoko eguna euzko zaingoetan

"Mar Caspio" ontzia eldu da diru txikiz beteta

Biyar salduko dira posporuak eta errekin-ingia. - Salerosketa'ko zaingoa indi-baba, urdai, aragi eta beste gayak erosteko azkenak emoten.-Zaingoetako arduradun batzuk Valencia'ra.

Lendakaritzan

Agefaldiak

Ola-jaun batzuen ikertaldia izan eban atzo Agiñe jaunak. Bilbao'ko Gurutz Gori'ko bazkintza artezkaria.

Afatsaldeko ordubatetan Efi-Zaintzako burukidea eldu zan jauregi ontara, lendakariaz itz egitera.

"Mar Caspio", Bilbao'n

Atzo, Bilbao'ra eldu zan "Mar Caspio" ontzia. Paxistak ontzi au artu ebela zabaldu eben, bafian egia argi jakin daikie irakufleak

Diru bafia

Ontzi ofek berak ekafi ditu Euzkadi'ko Jaurlaritza'k agindutako diru bafiak, eta berialaxe zabaldu dira

Salerosketa ta Orniketan

Erosi diran gayak

Patata eta afautza pila andiak erosteko tratua egin dau Zaingo onek.

Beste gauza asko erosteko be alegiñetan diardugu: abelgofientzat janariak, indiaba, urdai, okela eta aragi gatzemona. Ta cacao be bai.

Beronen arloari lotuta gogotsu diardu Zaingoak. Orniketa arazua alde ugari ta erosaen egiteko, gauf arteko alegiñak ez dira utsak izan, eta pozik gagoz.

Orfyo banaketa

Ufengo asteastean, 23'gn egingo orio banaketea Bilbao'n, oi dan lez. Efietan, eguenean, 25'gn.

Azpilkada bakafa

Barikutik betebeafeko da platerkada bakafa deritxon jataldia.

Menu eta saneufien bafi jatetxe guztiak janari zuzendaritza'ra bialtzeko agintzen dautsegu ostatariai.

Txokolatea, geroago

Ila onen 24'gn. esan bezela, ez da ordea, txokolaterik bananduko. Orraindiño ufi samaf dogu, bai, eta lastef ugariago emotekotan, atzeratu dogu.

Txokolate obeagoa, euneko amar, gexotegietarako izango da.

Afastak eta efe-ingiak

Biaf, afsta edo posporuak eta efe-ingiak salgei jafiko dira.

Ornfketa zuzendaritza

Orniketa arazoa orafiarte, Euzkadi, Santander eta Asturias'koa batera eroan dauan Zuzendaritza gaurgero ezereztuta gelditu da, Euzko Jaurlaritzaren aginduz, eta Asturias'en eskariz.

Karamelo ta gozoftk ez

Gaurtik, karamelo ta gozokirik egitea zearo galerazi dogu, beafezkoagoa diran gauzetarako erabiliaz azukarea.

Onean lortu ez dana, legez galerazi beafa izan degu. Orain artu egindakoak salgei dira.

Nekazaritza

Batzaf gafantzitsua

Goiz oso ta geyagoan jardun eban atzo burukide jaunak, lugintza eta abelgofi arloaz izketan, lugin eta abelgofi batzaetako ordezkariak.

Batzaf ofek gafantzi aundia dauka.

Agefaldia

Afiaga'taf Emili, Bilbao'taf Joseba, Negrete'taf Kepa, Olabafia ta Zubizafeta, Zelaya'taf Efogeli, Iriondo'taf Jon Andoni, Intxuasti'taf Bitoren, Itufitz'taf Pantzeska, Orduña'ko alkate ta idazkari, Basurto'taf Efamon, Urionataf Joseba, Kintana'taf Gergori, Madariaga'ta Bernardin, Llodio'taf Mauri, San Pedro'taf Bitor eta Basauri'ko idazkari.

Osasun-zaingoa

Lan egokia

Solo ta landetxeak Zaingo onek bere ardurapean artu, eta landu ta erabiliaz, jasotako emaitzak gexotegietarako izanaz, gauza eutsan izpafkari go litzakela aipatu eutsan izpafkari betek Labra idazkari nagusiari.

Asmo egoki ori gauf arte be egin barik ez dagola, erantzun eban idazkari ofek.

Zaingo onen ardurape dagozan gexoetxe guztiak beaf daben edozer izan dabe eta ba-dabe. Inortxu be ez da gexotegietan kexa edo espaz. Sendagile, otsein eta gexoak, danak dagoz pozik.

Gizarte-Laguntza

Gudarien umezurtzat

"Rebelion de la Sal" izeneko gudaloroak batutako 125 laufleko eman genitugun gudarien umezurtzentzat Idazkaritza berezian.

Beste emakuntza batzuk

Zaingo'ko beafak ornitzeko emakuntza onetxek jaso zituzten:

Gernika'ko Efi - Artezkaritza'rena, pelota-joko batekoa, 1.141,25 laufleko.

Gizarte-laguntzakoarena, 25.

Danetara: 1.166,25 laufleko.

Erdutzeko

Sendiko auzi baten befi jakin-erazteko, Moralobo Segura'taf Bingen'ri, C. N. T.'ko bigafen gudaloro, Plana Mayor'ekoari, Zaingo ontako Idazkaritzara erdutzeko dei dagiogu, 17.756 zenbakidun ufutizkifiera deitzeko beslera.

Gracia jauna geroago ta osasuntsuago dagola esan ziguten eta ikertzaile asko erdutzen zaizkiola.

Bustos jaunak esan ziguna

Auxe esan zigun atzo Zaingo'ko idazkari nagusi Bustos jaunak:

—Bi izpaf emango dizkitzutet, ez garantzitsuak diralako, begi-begiko zaizkidalako baiño.

Eskutik bat jaso degu—ta erakutsi egin zigun—; "Ayuda a España de Cardiff, de los Trade Unions" eta "Laborista" Alderdi'ko Batzordearena. Eskutitzak dionez, "Urbi" itxas-ontzian 7 efopa-pardel, 16 janari-kaja, 16 patata-zofo, 3 babafu-zofo, afoz-zofo bat eta idazti-kaja bat bialtzen dizkigute.

Cardiff Inypady y Bedwas'eko langileak erosi dute bialtzen digutena eta Zaingo ontako beafetarako eman.

Beste eskutitz begiko bat ere jaso degu—jafaitu zuan Bustos jaunak—Doña Maria Campos de Cardiff'en izenez idatzitakoa da ta U. G. T.'ra zuzendutakoa. Batza onek, bialdu dioenetik, 4 gozoki-zofo, 24 esnebatu-kaja ta akeita ekafi du Zaingoa'ra.

Ume, gaixo ta zafen Gizarte-Laguntza'rako izango da jaso degun guztia.

Begi-begiko izan ditugu bi eskutitzok eta bialkuntzok.

Cardiff'ko "Ayuda a España,'ko Batzordeak, gaiñera, bertako itxasontzietan onuntz etoftzen diran delegauai Zaingo'ko beaf guztien befi emateko gaztiagatu edo abisatu digute. Berealako batez, beaf dan beste laguntzarekin erantzungo ei-digu.

NERE BORDATXOTIK

BILDUTAKO SORTATXOAK

¡¡ Ori duk erreminta ori !!

Eguzkiaren azpian dan azalik gogofena, "El Liberal,'eko lumakide ori ezpairik gabe. Ofek akatsa bilatuko ez dion kamixa bordaturik ez duk azalduko!

Lendik argia ikusten duten egunkari guziak nazkatuak dauzka, ta orain jaio befi degun "Lan Deya,'ri enbidoka asi etzaio ba?

Garai auetan—ni ez naiz "sozialista" garbi ez omen liteke esan, ori esateak sozialismoaren etsaia dala agertzen omen du-ta".

¡Bejondeikela motel! ¡Edefak eman dizkiguk!

Gizonaren eta efien azkatasun bila goaxela dio safitan; berak, abeftzalea ez dala (ta ala obe), ta abeftzaletasunaren aurka aspaldian ari dan bezela "kristonak" esatea azke, libre, ta guk (sozialistak) ez gerala soil esatea pekatu aundia.

¡A, kompañeo! Toki txafera zatoz "enbidoka".

¡Emen (ordago) entzungo dezu, ordago!

Kontentu ezpazera, lengo bidea libre daukazu...

¿Entzun? ¡Claro, hombre!

AÑANTZ-URTE ONA

Ala esan leike afanea.

Gure itxas ertzetan afaj astun beldurgafiak dabiltz, baña sare onak zabaldu dira, ta guziak bertan "klok" egiten dute. ¡Alpefik duk! Nik beti esaten diat: ¡"Berez beaf duala Bilabona'koa"! ¡¡Berez!!

Gure "¡itxas-ertzañak" mutil onak zeudek afaiotan.

Amaf egunen buruan, ogeitik aurera... pixu aundiko agin zofoketakoak...

Emendik "pasa"
ez duk jolasa!

"Tierra Vasca" begikoa dut eskutan.

"Aitor Ametsagaña,'ren idazki goxoa gogoz irentsi dut.

Rumania'ko Tataresku agintari nagusiaren jokerak ilan bikain ori argitaratzeko gaia eman dio. Jakingari asko axaldu ondoren, azken galdera au egiten du idazleak

¿Sera cierto que la democracia burguesa se sacude de su letargo?

¡Ojala...!

Gauxeak asko aldatu dira egun gutxiren buruan.

Auxoa gaizki ikustearekin gutxi estutzen gera, baña... geu gaizkitzera goazenean... botika bila azkaf.

¿Fascismoa baño gaitz traketsago ta beldurgafiagorik bai ote?

¡Noizpait konturatuko ba'giña...!

¡ELDU LANARI!

"Fascismoa" ufutitik zebilen arte ainbat jaramon ez genefon egiten. Dabilela...!

Afariko atera eldu zaigunean oraaitik... ¡kontuak dituk emen!

Bera nondik nora iloko emen gabiltz geu ilo beafean.

Azkatasunaren edefa orain ausnortzen degu: betiko lotu nairik etsai ankefak datozkigunean...

Berdin gertatu da nekazaritzarekin.

Lufak ematen zuanetik bizi giñanik ere ez giñan konturatzen orain arte. Orain esnatu gera.

Nekazariari lagundu egin beaf zato, onegatik, aregatik, onela, ala... etenik gabeko soka mutura.

¡¡Ofatx!!

Landu gabeko luf zatirik ez da ikusiko aufer antzen Euzkadi'n. "Oietan ereiteko amaf mila tonelada luf-sagaf edo patata erosi dira."

Ezagutu jaunak beingoz. Kendu txapelak nekazarien aufean.

Ereztasunak eman, lagundu... poztu... sendotu.

Amaika aldiz esan degu, ta aurerantzean ez gera aspertuko

Ta... adiskide nekazariak
orain datoz zuen sariak
poztu indartu,
denok alkartu!
eldu lanari
eman janari!
gauf patata,
beafa da-ta...
biaf gari
etzi arto,
ta gerora
beste asko!

Azkatasuna dan edefa. ¡Nekazaritza dan beafa!

DURANGO

EUZKADI EGAZKIÑA. — Egazkin aldeko arpide, idigite dago Batzoki'ko iragartokian. Tamalgafia benetan irureun eta befogeta amaf bazkide daukazan Batzoki batek oraindiño ogei emoilen ixenak bakafik ikustea arpide befoetan. ¿Zer egiten dabe uri onetako abeftzaleak? Ez naz aspertuko erakusten nire asafea eta esaten nire idazkietan, bafiketak ez dirala arikeltak. Egipenak... egipenak...

¿Gura dozu "Euzkadi" egazkiña ikustea? Emon egixu al dozuna aldirik galdu barik. ¿Zenbat? Zure zakelak diñotzuna. Efiel bat al badozu, bera.

"KIZKITZA,,'REN ERIOTZIEA.— Arantzadi'taf Ingartzi, abeftzale eta idazle gorengoa il da. (G. B.). Irakufle. "Kizkitza" ixen ordeagaz amaika idazlan edef idatzi euskun bere bixitzan. Gure abeftak oñafi sendo bat galdu dau. Baña Goiko Jaunak dei egin deutso bere ondora, eta erantzun beaf bere deiari. Berak egin eta berak eroan egiten gaitu erbeste onetatik.

Lefo onen bitaftez, lagun gara atsekabe aztun au eroaten bere sendi onari, eta irakufle etoi bere gogoen alde.

Sarkunde.

Kirolak

UKABILKETA "Euzkadi" egazkin-alde

Gaur arratsaldez Euskalduna'n ukabilketarik ospetsuenak jokatuko dituzte.

EGITARAUA

Lenengo zatia

Pixu-erdikoak, 2 miñutuko 3 ekiñaldi:
IBAÑONDO - KAZORLA
(euzkotaña) (kantauriaña)

Pixu-erdikoak, 2 miñutuko 3 ekiñaldi:
DEL RIO - KIÑON
(euzkotaña) (kantauriaña)

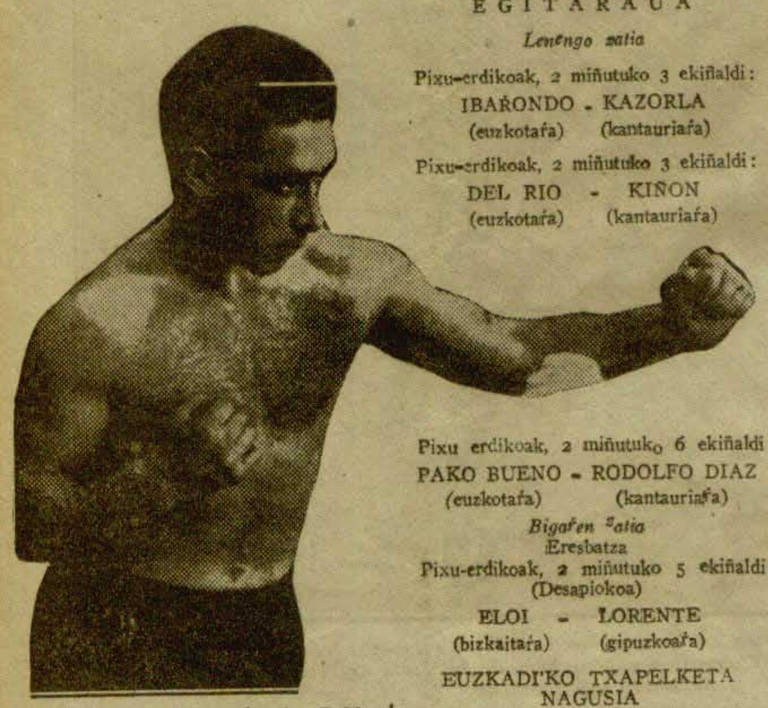

Pixu erdikoak, 2 miñutuko 6 ekiñaldi:
PAKO BUENO - RODOLFO DIAZ
(euzkotaña) (kantauriaña)

Bigañen zatia

Eresbatza

Pixu-erdikoak, 2 miñutuko 5 ekiñaldi:
(Desapiokoa)
ELOI - LORENTE
(bizkaitaña) (gipuzkoaña)

EUZKADI'KO TXAPELKETA NAGUSIA

Iru miñutuko amaŕ ekiñaldi:
ARAMBILET - ISASTI
(bizkaitaña) (gipuzkoaña)

Pixu-erdikoen Euzkadi'ko txapelketa.
Iru miñutuko amaŕ ekiñaldi:
PINEDO - ZUBIAGA
(bizkaitarak)

Biaŕ aŕatsaldez Euzkalduna'n Zubiaga'ren aurka buŕukatuko dan Pinedo ukabilkaria.

NORK IRABAZIKO DU? PINEDO'K? ZUBIAGA'K? — ETA... BESTEAK?

Gauŕ-aŕatsaldez jokatuko diran ukabilketa ziztagaŕiagorik ez degu non-nai ikusiko al izango. Pinedo, Zubiaga, Arambilet, Isasti ta ostontzekoen izenak zizt egin dio gure ukabilketa-ikusmiñari. Orixe bai! Nork esan saŕerak erosteko alako aŕapaladaz ibili bearko genduñik? Eta nork asmatu gauŕ-aŕatsaldez Euskalduna'ko atea -auŕean egin bearko ditugun bultzakadarik?

Zertarako geiago jardun?

Ziuŕ - ziuŕ gaude; gauŕ Euskalduna iñoizko beteen ikusiko degu.

Pelota

ESKUKOAK

Ona emen joan ileko gora-bera. Jokatutakoak, irabazitakoak eta galdutakoak jartzen ditugu eŕezkadan:

Aurrelariak

	J.	I.	G.
Kiŕu'k	6	6	0
Onaindia'k	7	2	5
Ubila I'k	2	0	2
Ubila II'k	7	3	4
Aŕien'k	10	6	4
Etxanitz II'k	1	1	0
Zabaleta'k	2	0	2
Pasaide'k	1	0	1
Korta'k	1	1	0
Motza'k	3	1	2
Sustaŕa'k	1	0	1
Marino'k	2	0	2

Atzelariak

	J.	I.	G.
Malabia'ko Tx.'k.	5	1	4
Urzelai'k	5	4	1
Kortabitarte'k	2	1	1
Ubila III'k	4	2	2
Artamendi'k	4	2	2
Aboitiz'ek	4	1	3
Etxanitz I'k	6	4	2
Juanito'k	7	4	3
Uriarte'k	2	1	1
Afotegi'k	1	1	0

GAUŔ MUNGIA'N

Egitarau auxe iragaŕi dute gaurko: Onaindia-Urzelai, Ubila I-Kortabitarte'ren aurka.

Ondoren, II eta III'gn. Ubila, Aŕien eta Etxanitz'en aurka.

MARKINES ETA AREITIO GARAILE, EUSKALDUNA'N

Jokaldi edeŕa atso-aŕatsaldeko Euskalduna'koa. Markines eta Areitio, Juaristi, Egusola ta Aranburu'ren aurka.

Amaika-ta-erditik ateratzen.

Gogoŕ ekin zioten bai batekoak ta bai bestekoak. Ja jokaldi guztian eraso edeŕa agertu zuan irukoteak. Areitio, baiña, Areitio beti. Azken-aldera sartu zan, sartu, ez zegon alakorik. Bikotea laister arapatu, berdindu, zapaldu ta gaindu zuan. Markines'ek egoki lagundu zion.

Bikotea ogeitamaikagaŕen tantoan klok egindа lotu zan.

* * *

Bigaŕen jokaldia Teodoro-Gurutzeaga ta III-IV Ramos'en lepo izan zan.

Zortzi tantoz, Teodoro'k eta Gurutzeaga'k irabazi zuten.

PALA TA EŔEMONTEKOAI

Atzoko deiari, palako ta eŕemonteko askok erantzun diote (dau danetatik askok, alegia).

Deiaŕi erantzun ez diotenak eman bezate lenbailen euren erantzuna, bear-beaŕekoa da-ta.

Mutrikuarrai biotzez

Gipuzkoa'tik aberŕzaleak
asi dira bialtzen,
euzko-semiak gauza oŕetzaz
asko gera mintzen.

Jaungoikoa'kin une onetan
gaude gu olozten,
beste ludian Berak daki ba
gizon oik zigortzen.

Mutriku'tikan biali dituzte
umo eta emakumeak,
guziak izan bitez
Ongi etoŕiak.

Biotz zabalez aŕtu dituzte
Bizkai'ko uriak,
izan ere alaxen gera
euzkotaŕ semiak.

Eŕia utzita emen gaude gu
bost ilabete onetan,
euzko seme zintzo bezela
baita ere guda oñetan.

Mutriku'ko anai aŕeben maitasuna
degu guk soñetan,
ufuti xamaŕ egon aŕen
gu gaudezen lekutikan.

Negaŕez dagon Ama ku'una
antxen dago laŕi laŕi,
bere semia ikusiteko
ototz egiñaz jauna'ri.

Abeŕia'ri dioten maitasuna gaitik
emen nago ni, gudari,
bai Ama kutuna, ba'
laistef J. U. etxeratuko naiz ni.

Ez egin negaŕ etzaut Ama nai
negaŕ egiñik zu ikusi,
zeure negaŕok paxistei
eraiten dezu baŕe'iŕi.

Euzkotaŕ Ama zerala
beaŕ dezu erakutsi,
izate ori Ama maitea
ez iñoiz ere ba utzi.

Une onetan arkitzen naiz ni
mendiän lagunekin,
guzti guztiok gaudez
osasun onarekin.

Emendik bera jaixteko ere
gauden gogo biziakin,
gure sendietako beŕiak
jakin miñarekin.

Anai-aŕeba mutrikuaŕok
ez eman beŕi txaŕik
gauza oŕekin len ere
gaude oso samindurik.

Kalamua'ko mendi oneton
gera gu arkitzen,
gure sendietako beŕiak
azi ba bialtzen.

Ikusiko degu gurekin nola
zeraten portatzen,
ta ea... nork digun
zeuen idazten.

Ander Deune'n lendaliziko
taldean gaude gu,
izen oŕekin. Kalamua'ra
guri beŕiak bialdu.

Mutrikuaŕok laztan bero bai
guziok aŕtu,
leŕo auekin nere lantxoa
egiten det nik bukatu.

GURUTZ ONDO

Kalamua'tik.

EMAKUME-GIXARTE-LANAK

Txiruai lagundu... Biartsuai sorosi...

Emakumia gixartiaren "Bijotza" da. Ezin ikusi dau emakumiak biaŕtsurik, zoritxardunik eŕukitu barik. Ona emen beste emakume-gixaŕte lan bat. Gexuak, biaŕtsuak nun diran jakin eta ukaŕez ta berba gozoz estiturik laguntasunaz batera, biaŕtsuaren bijotzean jeltzaletasuna ixuri. Onetariko etxietan saŕtzeko biderik eŕazana gorago aitaturiko umien irakaskintza da. Semien bidez lasteŕ saŕtuko gara gurasuen etxian. Uri aundijetan, txaŕkeriz bijotzak usteldutа diran sendijetan saŕtzia, gauza neketsubagua da, baña... maitasunez, iŕi-baŕez, ukaŕez, onegitez atian ots ba-dagigu, idegiko dauskube, bai. Bilbao'ko txiruenen etxerik-etxe, biaŕtasunak bete, gaŕaztasunak gozotu, sikiñak garbitu, oeak egin, osakayak eruan eta bijotz eŕijak osatzen emakume aberats-aundikijak ebiltzala jakitean, itz onixek urten eben neure ao-bijotzetik: "Euzko-emakumiok, Emakume Abeŕtzale-Batza'ko bazkidiok jeltzaletasunez Euzkadi asetzeko egin daikegun l a n i k onuŕatsubena berau da".

Emakume asko, baña, gaxuen etxietara juan, lan egin eta sikiñak garbitzeko gauz ez dira. Eurok be oraitiño gixaŕte-lan onetan lagundu dagie. Zelan? Asmo goitaŕ onetarako diran alkaŕtasunetan ixenak emon eta eurai diruz edo jantzitxubak egiñaz edo zer edo-zelan lagunduta. Alkartasunok Jel Alderdija'ren menpian biaŕ litzakez. Gauŕtxe be eundaka asko dira Euzkadi'n biaŕtasunaren erpepian gosez zoritxaŕ-egia miazkatzen dabenak. Une ugariak... Emakume asko ta beŕogeta amaŕ urtetik goragoko gixonak be ez gitxi. Euzko-emakume bakotxak biaŕtsu baten babes ta sorospenak ixan biaŕ dogu. Bide laua berau Jel-argijari bijotzeko aterik oraindikan idegi ez dautsan euzkotaŕak zabal-zabal egin dagijan.

Onetaŕako euzko-emakume guztijok E. A. B.'ko bazkide egin biaŕ gara; emakume bakotxak egin ezin doguzan gixaŕte-lanak Batz ofixek dagikez: Euzko-Ikastetxeak, lan barik diran euzko-langilen jatekoak, jantzijak, osakayak ta abaŕ...

Eta jakiña, ikusi ez dabe, Jel-azija eraña ta zabaldubaz juango da ta onurarik gitxi baño ez dogula-ta ustez garala, euzko-ama zintzoz Euzkadi asetu dogula ikusiko dogu. Bai ba... emakumiak, ibayak itxasuetara lez, geure Batza abeŕkoia joko dabe eta geure Abeŕija euzko-ama zintzoz, euzkotaŕez, jeltzalez aseko da, ta... irakuŕleme maite-maitja... euzko-emak eruango dabe Euzkadi atseden-seaskara.

Españar gudako izparrak-eta

Asturias'en diarduen gudariak Matallana'ren gañean dagoz. - Besteiro'k eztau nai Madrid'etik alde egiterik. Gudari - etxearen azkundea. - Guda - oñetako izparrak.

ARAGON'GO GUDA-OIÑETAN

Sastago.—Durruti saileko guda-izpaŕak: "Centro guda-oin onetan bake baketan juan da eguna. Suizkilu-bizkoak eta pusilak ixilitzeka jardun dabe Belloque'n, Molino'en eta Aguilar del Ebro'n, baiña arantz-onuntzik gabe.

Paxisten atze-aldean aruntz-onuntz asko ikusi dabe gure suagalariak; iges egin daben gudariak esan dauskuenez paxistak euren txandea egin dabe.

Gudari bi etoŕi yakuz izkilu ta guzti paxistei iges eginda."

Ebro-Egoaldeko guda izpaŕak oneitxek doguz:

"Goizeko 7,30'tan Monte Lobo'ko gure suagalariak Ilobia, Calvario mendia ta Laserna suagatu ebezan. Paxistak 10,5'ko kañoia ipiñi nai izan eben alde oŕetan eta ez yakoen laketu.

Ilobian guda lubenak ebezan paxistok eta guda lubanetatik lasteŕ atera ebezan paxistok gure gudariak. Guda lubanetatik urten eta atzeratxuago dabezan gorde lekuetan saŕtu ziran.

Calvario-mendian areriuak euken kañoi bat apuŕtu eben gure suagalariak; Belchite'runtz eruan eben ta aŕezkero bakean isten dauskue.

Monte Lobo'ko 10,5'ko gure kañoiak dunbadaka-ekiñaldi luzea egin eban paxisten beste kañoi batekin eta areriuei lau il ta zauritu eutsezan gureak.

Sastago, Azailla ta Azuara'n lengo senean."

BARCELONA'KO GUDA IZPAŔAK

Barcelona.—Generalitat'eko lendakariak guda arduradunak agiri auxe emon dautso:

"Areŕioak Be-aldetik dagien jo-aldiak oraindik jaŕaitzen dau baña eŕez atzeratuten da.

Areŕioak izkilu ugari dabil bere jo aldian."

MADRID'TIK ALDENTZERIK EZ DAU NAI BESTEIRO'K

Madrid.—España'ko ordezkari Argentina'n izentatu daben Besteiro jaunarekin baŕiketaldi bat egin dau izpaŕlari batek.

Aldi laŕi oneitan Eŕkal uriburua lagatea, abeŕi-kalte esten ebala esan eban Argentina, be, maite ebanaŕen.

Ordezkari izenteta ofek asko poztu ebala esan eben, baiña Madrid'tik ez urteteko asmo sendoa eukala.

GUDARIEN ETXEA'REN ASIKUNDEA

Madrid. — Gudari Etxea'ren asikundea ospatuteko gauŕ goizean Madrid'en kalerik kale 40'gn. gudaloroa ibili da; gudaloro buru Ortega koronel ordea zan.

Miaja gudalburua'ren aurŕetik igaro ziran gudariok. Txaloak txalo entzun ebezan.

Kañoi. tanke, oñezko gudari, orniketa saileko ta geixo zaiñak be, an ibili ziran.

Gudari Etxea'n Praga koronelak, Ortega koronel ordeak ta gudaloroko beste gudaltsailetako agintari batzuk, be, itz egin eben.

MALAGA'N SUAGA BATEK LEŔ EGIN DAU

Valencia.—Malaga'ko "Radio Requete"k atzo gaberako "duce" jainkotxoaren omenez italiaŕ ereŕ joaldi bat iragaŕi eban. Malaga menderatzen lagundu eutselako eskaŕak emoteko zan kontizu omen ori.

Italiaŕ paxisten ereserkia joko ebela adierazo eben ta ereserkioi asi ebenean suaga edo bonba batek laŕ egin eban eta batzuk il eta 66 zauritu ebazan.

Nork ipiñi dauan ez daki iñork; eundakaz atxilotu dabez.

MATALLANA'GAÑEAN DAGOZ

Gijon.—Gauŕ ezta gudatu. Egun osua tokiak gogoŕtzen igaro da.

La Robla'gañeko mendiak aŕtu ziŕala jakin zanean, Matallana'ko guda-oñak eŕi gudarien mende dagozala esatia aztu egin zan.

Erlei Madaire Retue...!

—¡Kaxio, Peru! Egunon!...

—¡Baŕdin zeuk bere!—erantzun otzan bestaldeko Joshe Maŕi'k oin denpora gitxi, goxalde argitsu baŕen, bere besoak zeru urdiurantza altzenez batera, soñeko na gitasunak. Kenduten zitubela.

—¿Ez dok entzun atzo gabekoa, ala?

—Bai, zer edo zer entzun yoat "tafantaren" bat ipurdiz gora jausi dala edo...

—Bai ta etzuek gaitik egin iñok bere, iru edo lau vuelta emonda gero.

—¡Ain yauk erbie jateko naie ze olan goren bat jasoko zala uste nendun noz edo noz-

Gabez oŕ jatozak, taŕantak, emon aŕgiekaz erbien atzean, ta ¿zelango jautzak eiten yuezak erbi bizkoŕak? Azkenian, "maŕo bat ein de gero, igez eiteko begi argitzuekaz aguŕ baŕegaŕi bat eindе tafanta duneri.

Erbie aŕapatako bide luzea biaŕ dok. ta gure bideak danak dozak biuŕez beteak, alan da ¿ze gatxa dok ain eŕez atrapetear

Iru erbik urten eben diñuenez lengo gau baten eŕiko auzoko batzuri eŕirantza etoŕ zela iluntze ingeruban, ta au jakiñik urten dabe eŕiko gazte batzuk ixil-ixiliк iñoŕi ezen esan barik gure etxe alderantza, erbie jan biaŕ dabela eta...

Begira nengoan. Soloko neure ganetik euren biurkadakaz erbi txikeŕa bizkoŕ-bizkoŕ argien aurŕetik erdi aŕapeurik zijoala, "atzeko daukoa" erakutziaz batera. Salto emen ta biurkadia bestean, ta ie ie ganean jaŕi ziranean, ¡non dozn "beribila" aldatzetik trokaldera!... ¡Ango kristal otza ta zaratea!

Gero "ixil xamar" bat igaro ta azi ziran erdi negaŕez... oyu baten...

¡Ai ene! ta ¡ai ama!, baña neu ikusi nendubenian baŕe gurea bere etoŕyakien, ze ezeben ezer egin zauri batzuk eskubetan baño kristal puntekaz.

¡Ai koitxaduek!, esan nontzien, euren itxurea ikusiez batera.

¿Ze uzte dozue ba gure erbi bizkoŕak, ain kokoluak direzala edo?

Onek saŕi ibilten dozak olan señorituaŕi burieka baña atrapetia ez dok gauze eŕaza.

Baseŕiko "zurtasuna" yeukiek gure ota diko erbiek ta alpeŕik zabiltzie onen atzean gabez.

¡Erbi madarikatue! Beragaitik, ezer bere baliyo ez daben "pizti" txiki onegaitik apuŕtu dok "taŕanta edeŕ" au.

Ikusiko ba leu bere jaubeak...

¿Zer, ez dok zubena ala? Bai zera...

Oin etxauk "beribil" jauberik.

Danak dozak guda goraberatako ta oŕ eŕiko "Komite" edo agiutariak euki daben dok, euren biaŕtasunetarako.

¡Ixilik egon gero!...

Bai, ez euki ardurarik, esanaz batera joan ziran aldatz bera, gaŕien eskubak zituala.

¡Aurten bai eukiek erbiek, bake urte bat beiñipein, guk guda urtea badegu ere...

ERLETXUE

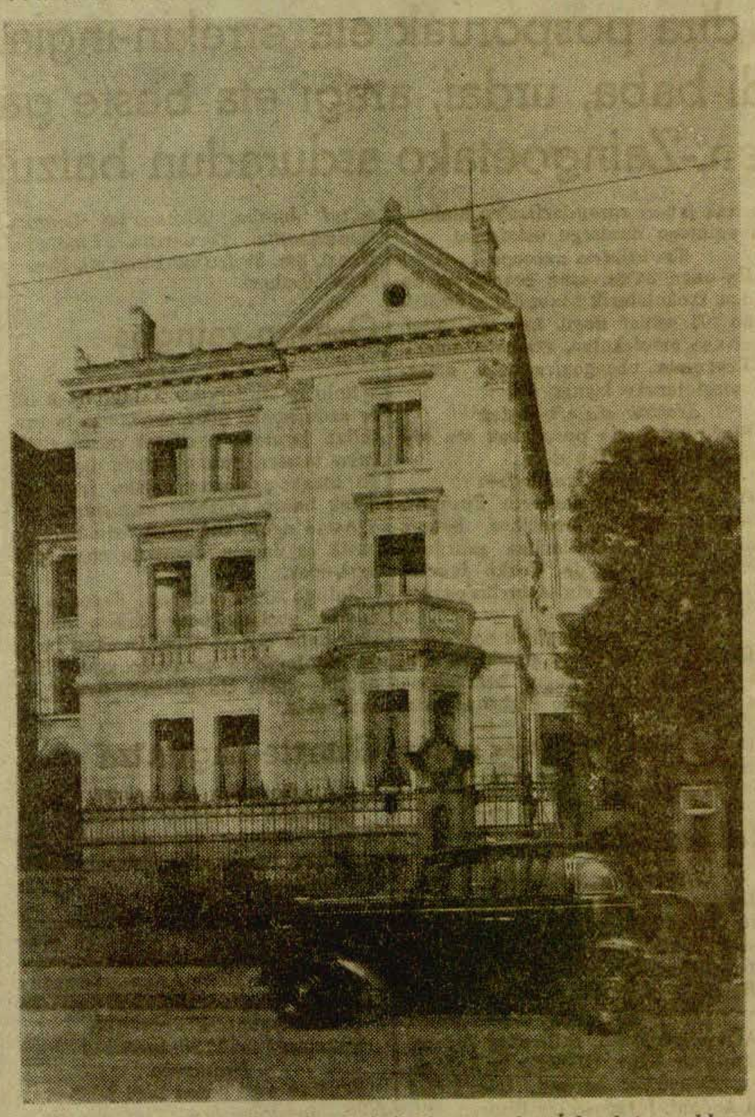

Gipuzkoa aldetik paxistai igesi etoŕi ziran emakumiak, obeto azalduz, auŕ-egiteko aufkitzen ziran anderak etxe onetanixe artu izan diŕa, ta gauŕ aŕte, laureunen bat ume jayo dira berton.

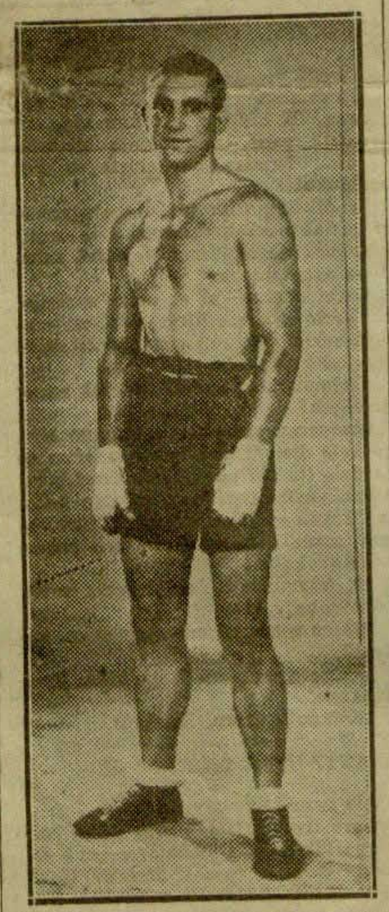

Aranbilet, gauŕ aŕatsaldian Euzkalduna'n Isasti'ren aurka buŕukatuko da.

ERRI-ARTEAN

Italia Inglaterra'ko IZKILLU-ARAZOARI BEGIRA

Italia'k ezin arpegirik emon bestiei.

John Whitaker, Roman dagon izpaŕkariak idazten auxe izpaŕingiratu zuan atso:

"Inglateŕa guda-izkiluz ornitu beaŕ dala-ta, italiaŕ Gobernuak argi ta garbi azaldu du bere naigabea. Len bai Italia'k eta bai Inglateŕa'k izkilu-arazoetan berdin xamaŕ zeuden eta oŕi bide "Giornale d'Italia,'ko iraŕle ta paxistaŕ izpaŕkari dan Virgilio Gayda'k lateŕi azkazale guztien aurka jo ta ke ekin zion.

Auxe esan zuan Gayda'k: 1921'gnez., urte berean Washington'go batzaŕa bide, loftu zuten, loftu, itxas-arazoarekiko batasuna, ta sir Samuel Hoare'k esan-alak esan aŕen, ez dute batasun ori ausiko.

Gudontzi-beŕiak egiten diaŕdute—jaŕaitu zuan Gayda'k—danen aŕte 300.000 tonelada; Inglateŕa'ko Gobernuaren asmoak burutu zituztenean, izketaldi bat egiteko dei egin zion Roosevelt'ek itxas-arduradunai. Gudatean aure-aurетik jokatuko luteken 10 gudontzi egitekoa zan Roosevelt jaunaren asmoa, naiz ta Inglateŕa'k 3 bakaŕik egin.

Ori dala-ta, Gayda'k dionez, ludiak ez du berealakoan ontzat aŕtuko Roosevelt'ek ain argi ta garbi azaldu duan okeŕ-bidea. "Paxistaŕ lateŕiak dute guda-izkilu arazoaren eŕua".

Paxistaŕ alderdiko Arduradunak atso batzaŕa egitekotan ziran, Inglateŕa'k guda-izkiluz ornitzeko asmoa duala-ta.

Gayda'ren esan-mesanak gora-bera, azkazaleak Italia'ren alde zerbait egingo dutenen itxaropena dago, naiz ta Gayda'k azkazaletasuna beti paregaŕi agertu nai izan.

Italia'k, txindi-arazoan egin duan beerakoarekin, guda-izkilu arazoetan ezin eman lezaieke aurpegi Frantze, EE. UU. eta Inglateŕa'ri.

Italia'ri buruz Gayda'k nai dituaniak esango ditu, baiña, Roosevelt'ek Europa'ko arazoak laister atonduko ditualakoan dago diplomatiku batzaŕetako jendea. Inglateŕa'k bezin begi onez ikusiko luke Italia'k ere Roosevelt'en asmoa. Lateŕi-arteko batzaŕ bat egitea Roosevelt'en asmo ori. Italiaŕ paxistaŕak, baiña, Alemania'k dituan beste guda-izkilaren jabe izan nai dutela erantzutzen dute.

Andik eta emendik

España eta Chile atondu dira

Viena'n eztakie ezer erregiatzazkorik.-Letonia ta Rusia, adizkide. Paris'eko erakusketa.-Baldwin jaunak lendakaritzea laga?-Belgikarrak España'ra gogozko gudariak bialtzia galerazo dabe.

LETONIA TA RUSIA, ADIZKIDE

Varsovia.—Riga'tik diñuenez Rusia'ko Guda-Ikazketa Nagusi'ko buru dan Jegorov Riga'n izan da, Letonia'ko Guda-Ikasketa Nagusi'ko buru danak Moscu'ra egin eban ikeŕaren ordezkoa egiten.

PARIS'KO ERAKUSKETA

Paris.—Etxegintza langiliekin Paris'ko Erakusketa etxeak arin egiteko asmoz egin diran artuemonetan auxe erabagi da: Orduko pranko baten jasoko yakoe lan-saria; larunbatez ta igandez ostera orduko pranko bi ta erdi, ta gabez orduko iru pranko ta erdi ta domeka gabaz bost pranko geituko yakoe.

Ugazabak laŕegi etsi dabez lan-sari geitzeok baiña ordaindu beaŕa izango dabe; geitze oŕena, oŕeitiño gero Erakusketa. Banakariak ordainduko dautse ugazabei.

Miatz-azkenerako lanok amaitzea beaŕekoa da ta orixegaitik onartu dabez lan-sari geitzeok.

BALDWIN JAUNAK LENDAKARITZA-LAGA?

Londres.—Ingalateŕa'ko politiko-batzokietan Eŕege-ren bureskunde ostean beriala barik Mayatza'ren azkenetan edo Garagaŕila'ren lenenguetan Bretaña-Bakaldeŕi'ko Batzaŕ Nagusia ospatu ostean lagako ei dau. Baldwin jaunak lendakaritza.

Ingalateŕa'ren mempean dagozan Lateŕiak Batzaŕ-Nagusi oŕetan Baldwin buru ezan daitela nai dabe; Lateŕi oŕein eta Ingalateŕa'ren aŕtuemonak 1931'gn. ezkero Baldwin'ek zuzendu dauz ta Batzaŕ oŕetan aŕtuemon oŕeitxek arakatuko dabez.

ESPAÑA'RATUTEA ERAGOTZI

Bruselas—España'ra gogozko gudariak urtetea galerazo ta gebentzeko lege-asmuak gertatu dagiezala agindu dautse arazuok yagokuezan ministruei Gobernua'k. Lege-asmuori aldundian ontzat aŕtu beaŕ da. Frantzia'n onaŕtu dabezan asmuen antzekoak doguz Belgika'kuok.

Euzko-gudari talde edeŕa, bazkal-orduban.

IRU URAZPIKO GUDA-ONTZI

Rio Janeiro. — Brasil'entzat Italia'n iru uŕazpiko guda-ontzi egingo dira. Atzo izenpetu eben egiuneoi.

ALEMANIA'TIK YATORKUZAN IZPAŔAK 400.000.000 LIBRA ESTERLINA LATERI ZAINTZERA'KO

Londres.—Baldwin jaunaren itzaldia entzun ostean Ingalateŕa'ko Aldundi Nagusia'n bariku goizean onaŕtu eben 400.000.000 libra esterlina Lateŕi Zaintzera'ko emoteko dabezan diru-legea. Lege oŕek 329 autarki edo boto izan ebazan alde ta 145 auŕka.

EREGE-BURESKUNDE'RA DATORAN BATZOŔDEA

Londres.—Rusia'tik Eŕege-Bureskunde jaietara juango dan Batzoŕde'ko Lateŕi-aŕteko Aŕtuemon Zaingo'ko Arduradun Litvinof, Tuchatchevski mariskala ta Londres'n Ordezkari dan Maiski izango dira.

EZTAKIE EZER

Viena. — Atzeŕiko izpaŕingi batzuk Austrian baŕiz bakal edo monarkija soŕtuteko lanetan dabiltzala diñarduen aŕen Uri onetan ziñezge eta ardura gabe aŕtuten dira. Jakitun bazkunetan eztakije ezetariko baŕirik onetzaz. Bakaŕ-bakaŕik Alemania'k bere gogo txaŕa erakusten dau Austria'ko benetako ibilerakaz.

ESPAÑA TA CHILE ATONDU

Ginebra.—Poztasun aundijagaz aŕtu da España'k eta Chile'k Madrid'eko ordezkaritzako erabagijaz jakitun ixan diranian. Batez be Alvarez del Vayo jaunak Batzaŕian erabili eban gaya osuan beteten dalako. España'ko Gobernua jaŕten da eŕesponsabilidade osuakaz Madrid'etik Alikante'ra "Chile'ko "eŕefugiau" gustijak eruateko eta militaŕakaz jagondakuak ixango dirala agindu dau.

Chile'ko Jaurlaritzat 7.000 libra esterlina emon dauz ibilerako ordainketak egiteko.

GUDA IDAZKI IRIKIA

Saseta'tik Amayur eta Loyola-ra

"OTARMI" ETA "IGERRA„'RI

Aguŕ abeŕkideok: Irakuŕi dizkiat, zuek elkaŕi egindako idazkiak. Poztutzen nauk, biok, osasun onagaz arkitzea. Ni ongi. Jaungoikoari eskeŕak. "Otaŕmi". Ik egindako idazki batean irakuŕi nian, gañerako gu da oñetan, arkitzen giñan azpeitiaŕok ere; geure beŕi emango ote genduzan. Elkaŕen beŕi jakiteko alegia. Jakin nai egokia. Ainbat eta ainbat eŕitaŕ, bai gabiltzak guda oñetan, elkaŕegandik ufun. Eta geure guraso eta senideen beŕi, jakiterik ez dogun ezkero; eŕitaŕok, elkaŕen beŕi jakin dezagun.

Orain ogeitabi egun, igo genian beŕiro kian. Toki onetan, orain sein arkitzen geran toki onetatik bertan, igaro genizkian. Woki onetan, orain sein arkitzen dira, jakingo dek noski. Beste iru azpeitiaŕ bai zeudek. Etxebeŕia, Azpilaga'taŕ Joseba eta "Igeŕa" ire anai, bel betz bat ere, oŕ zeok. Saŕitan elkaŕ ikusten diagu. Ordu laurden bateko, bidea bakaŕik, bai zegok, gugandik aiengana.

Guda ots aundirik, ez dek emen entzuten. Orain amabost egun ordea, kukuldu ta, aŕatsalde osoa igaro genian. Areruoak "kañonasoka" eraso bai ziguteken. Baña egun ura ezkero, eta auŕetik ere bai, beste banaka batzuek baño ez zizkiguten jaurti.

Eta, Kompare, Ituŕalde, Aŕue, Sarasua eta gañerakoak ¿zer egiten ditek? Basekiat, guda oñetik, xexena ekaŕi eta Gernika'n, soka mutuŕa jaŕi zendutela. Azpeitiaŕak edonun azpeitiaŕ. Guda gogoŕean arkitu aŕen ez saizne eŕiko oiturik astu. ¡Bejondaizuela! Neronek ere, banian asmoa, egun oŕetan Gernika'ra zuen artera juatekoa. Baña aurtegoz, alpeŕik izan dek. Egun edeŕa eratu zenduten. Kistaŕ jatoŕak lez, eleikizun edeŕagaz jaiari asiera emanaz, ¿ongi igaro zenduten? Poztuko nindukek ala izatea

"Igeŕa": Idazten oraindik asmatzen dek ¿ez dekala? Nik, onuzkero astuta edo, egongo itzaala uzte nian moteil. Eskeŕak beste baten zirikadari; bestela... orain aŕte bezela, alpeŕ, egingo ukan noski. Baña eskeŕak zirikatzaleari. Bera izan ez balitz, ez bai genian, ire beŕirik jakingo. Auŕera ere jaŕaituko aldek. Orain aŕteko, alpeŕ, aldiak naikoa dituk, ¿entzun dek?

"Garomendi"k, ¿noiz idatzi dik? Ez EGUNA alde onetara, eldu ezdakoren batean edo. Pozik jakingo nizkikek, bere, diat bere idazkirik irakuŕi. Balitekek eta Kepa'ren beŕiak. Iru ilabete baño geiago onetan, ez bai diat bien beŕirik. Ik diokenez, beŕiro idatziko zuala, agindu zuan ezkero, zerbait jakingo diagu. Kepa'k idatzi ditala, albistea aŕtu diat, baña neregana, ez dek oraindik iritxi. Zuzenbidea, okeŕ ezaŕi edo.

Ez diat geiago luzatu nai. Dakizuenez ingi erkasia bai zegok orain. Beraz, bukatzera niak gorantziak azpeitiaŕ danari.

Jel'pean, zuen lagun.

Z.'taŕ P.

JATXI, jagiteko

Irakuŕi dot, "Montxoŕ", zuk idatzitako, "Gaztia zutunik" deritxon atala. Edeŕto idatzita dago. Baña, neure ustez, izpaŕingija artzen dogun danok, berak dakazan izpaŕ eta idaztijak, nai doguz adiŕutia.

Au jarizteko, idazlari bakotxak artu biaŕ dauz, eŕijak dabiltzazan euzko itzak. Jatxi egin biaŕ da eŕira, ta apuŕka-apuŕka, eŕija jaso, itz garbijak berari irakatsiaz; baña astiro-astiro, itz bakotxa saŕitan erabiliŕa.

Ez da idatzi biaŕ jakintsuentzako bakaŕik, oŕela, samuŕa da aldentzia irakuŕliak. Baŕiz EGUNA'k urteten dau, eŕijak, euzkotaŕ danak, jakintsuak eta jakintsuak ez diranak, irakuŕi dagijen.

Euzkotaŕ danok, gogoz artzen dogu EGUNA, baña danok ez doguz eŕez ulertzen idazki danak.

Len diñodan letz, itzak erabili biaŕ dira, eŕijak darabiltzazanak edo ordeko egokiak. Oŕela euzkera garbi biaŕen, itz bat edo beste erabili nai ezpadogu, ordezkotzat egokiena ta eŕezagua erabili biaŕ dogu.

Oŕela—LORE—nai ezpadogu erabili, jaŕi daigun—GARA. BIGI-BIHI'ren ordez.

LORE da eŕijak erabilŕen danena, baita GARA be, AŔBIGARA, AZAGARA, AŔTOGARA, erderatuta esan nai dan—Tallo florido—ondo datoŕ ordeztzeko.

BIGI-BIHI baŕiz ondiño ezta erabili ta ez datoŕ ondo ordeztzeko, erderaz—grano, fruto, semilla, cosecha—esan nai daulako.

¿Zeŕ deritxazu "Montxoŕ"? ¿Jaŕiko ete dogu GARA?

OKEŔ.

Gudari talde bat.

LORETXO

ELEBERRI - EDESTIA

Zarauztaŕ gudari kementsuari, gelgaŕi ta maitasunez.

III

Xabier'ek aŕtu zunean Loretxo'ren idazkia ikusi zun etzuela maite, bada, idazkian azazol agertzen zan. Nola nai ere itxaropenik etzuen galdu, Madrid'era jutean onenean bereganatuko zuen itxaropena gelditzen zitzaion.

卐 卐 卐

Loretxo bereala asi zan egunkari, astekari, idazti abeŕkoi ta abaŕ irakuŕtzen. Etzekian etxera nork bialtzen zizkan, baño, pozez irakuŕtzen zitun. Abeŕtzaletasuna ikasteko zaletasun bizia zeukan eta gurazoen ixilik irakuŕtzen zitun bialtzen zizkaten irakuŕgaiak.

Sortu zitzaion jakin naia nork bialtzen ote zizkan irakuŕgaiak, baño ezin zuen jakin. Nabaitua zegon auzoko mutil gaste batek xamurkiro aguŕtzen zuela. Gaste abeŕtzalea zan, izlari ta idazlea, gurazo beartsuak ba zitun ere, ikasketako zaletasun aundia zeukan eta iritxi zan olea bateko artezkari izatera.

Loretxo'k kontuan eukirik gaste abeŕtzalearen aguŕ xamuŕak eta irakuŕgai abeŕkoiak abeŕtzaleren batek bialtzen zizkala; jaŕi zitzaion buruan, Yon mutil gaste abeŕtzalean lanak izango zirala. Oso begikoa zitzaion Loretxo'ri Yon mutil gastea eta asi zan oldozten abeŕtzaletasunera biurtzeagatik bialtzen ote zizkan irakuŕgaiak edo ta bi lan batera egiten ari ote zan, abeŕtzaletu ta biotza bereganatu... Loretxo bere buruakin asi zan maitasun oldozpenak erabiltzen.

Madrid'era juteko egunak uŕeratzen ari ziran eta gurazoak pozez arkitzen ziran eta Loretxo gaxoa itun...

Loretxo eta gurazoak Madrid'era jun ziran. Madriratuta egun gutxiren buruan Xabier'en sendia ikertzera ere bai. Oso ondo aŕtu zituzten. Bereala Xabier'i eskeñi zitzaion Madrid'eko jolastokiak erakusten laguntzeko. Egun gutxian ikusi zituzten bertako akeitetxe, dantza areto, antzoki, zine eta kabaret dotorienak. Loretxo itun arkitzen zan, etzizaion atsegin toki aietako bizitza eta nabaitu zuen Xabier'ek adiskidetasun aundiak zeuzkala toki oietan eta lenago adiskide bezela ba'zeukan ere, goŕotoa nabaitzen asi zan...

Gurazoei agertu zion etzuela jaŕaitu nai ebilera oietan, baño, gurazoak zioten uri txikietako bizitza etzutela eramango Madrid'en. Oituko zera emengo bizitzarekin eta gero ez dezu etxera jun naiko...

卐 卐 卐

Loretxo'ren gurazoak konturatu ziran, etzuela maite Xabier eta min zuten alabarekin gertatzen zitzaiotena.

Egun batean Xabier'ek deitu zion Loretxo'ren sendiari jai aundi bat egin beaŕ zuela adierazteko. Kotiloe bat antolatu beaŕ zuen, Madrid'ko aristokrataren krema berta eramanaz eta beak ere poz pozik ikusiko zitula jai oŕetan. Loretxo'ren gurazoak pozez zoratu beaŕ zuten eta alaba'ri egin zioten jantzi ikuskaŕia kotiloira juteko, milaka laurleko ordainduaz eta pozik ordaindu ere.

Kotiloia zan egunean goizean goiz Loretxo'k aŕtu zuen astekari abeŕtzale bat. Itun arkitzen zan irakuŕi ondoren. Idazlan bat zekarkin bere biotza lertu ziona... Beretzat idatzia zegon burutapena saŕtu zitzaion eta bera geina oroitzen zan mutilak idatzia ote zan ustea. Ondoren argitaltzen det astekariak Loretxo'ren biotz negaŕa sortu zion idazlana.

JOLAS ONDORENAK

Loretxo'ri:

Neskatil gaste bat zan. Gastea bezin liraña. Liraña bezin polita. Polita bezin zintzoa... mutil gaste aŕotz baten adiskide ixan aŕte. Gurazo aundikien alaba. Gurazoak abeŕtzale arerio puŕukatuak. Udaldiak dakaŕzkin aizeak askotan ondoren onik ez dakaŕ. Neskatil gaste onen ondoren Madrid'taŕ mutil gaste dotore gutxi bezelakoa, aundiki aŕtean oso ezaguna, kondea'ren semea eta neskatilaren gurazoak aseitzen zitun gastea.

Lenbizi alabatxoari etzitzaion atsegin mutil gastea, pixkanaka alkaŕekin Madrid'en beŕtako bizitzari edeŕ eritzirik neskatil gasteak eman zion emaztegaitzako baietza.

Euzkeldun neskatila ezkondu zan aristokratarekin. Aberatz, konde baten semearekin. ¡Zoriona beretzat eta gurazoentzat!

Ludi onetan ondo bizitzeko ez baita azki aberatza, konde ta aundikia izatea. Biotz garbi eta maitasun egiazko senaŕak naiz ta txiroa izan zorionaren lagun aundiak dira.

卐 卐 卐

Ezkonduta sei ilabete baño lenago aspertu zan aristokrata bere emaztearekin. Senaŕa etzan beñere ikusten bere emaztearekin... emakumeak geinean berekin ba'zitun ere. Egun batean bere gurazoak egunkari batean irakuŕi zuen izpaŕ itun au: "Onelako kondea'ren semea bere emaztea utzi ta beste emakume batekin atzeŕira iges jun da. Madrid'en ez dago beste izketarik egun auetan."

Zenbat onelako gertatzen da aundiki ondoren dabiltzan emakume euzkeldun aŕtean? Ikasbide edeŕa emakume euzkeldunentzat!

Iñuŕitza.

MENDI LAUTA

Gastia zutunik

Ona gaiztuari ez yako eskiñi biaŕ onari baño.

Gaiztuari eskiñita, onez iraun biaŕian gaiztotu eŕaz eŕaz egingo da, eta ona gaiztotuteko eskubiderik iñok ez dau, iñori benezko kalterik egiteko eskubiderik ez dalako.

Ona onari eskiñi biaŕ ba'yako ba, onena benez eskiñi biaŕko yako, bestelan kalterik andijena egiteko eskubidia ixango geuke ta, baña onakorik iñun ez iñoz dala gustijok dazagu.

Gixakijaren biztaldirik onena gastarua da, beraz gixakijaŕi kalterik andijena egin gura ezpa yako, gaiztuari ezetara be ezin go yako eskiñi, onari baño.

Zugatzak makuŕtzen diran aldera jausten dira. Eskumaruntz makuŕtuta ba'dira ez dira eskeŕeruntz jausiko eskumaruntz baño, eta eskeŕeruntz makuŕtuta diranak jausi be eskeŕeruntz egingo dira.

Gixakija gastaruan onez zutunik gogoŕtuta ba diran, naimenez aldakoŕa dan aŕen, zaŕtzaruan be onez zutunik iraungo dau, nekezen baten baño alborantza egin ez da, eta orduantxe be gastaruan ixan eban gogoŕ aldiz sendotuta gogo aldi onek tinkatuta eŕazto zutunduko da.

Baña gastaruan onez zutunik barik, gaiztoz makuŕtuta ta jausiŕa ba dirau, zaŕtzaruan be gaiztozko makuŕez makuŕtuta jausiŕa eŕaz ixango da. Au dala ta, jakitunen eretxiz, gixakija ez da ameak on ertzoŕaŕez bijotza ondo ersiten ez dautsanian baño zaltzen, eta ameak ertsoŕatz onegaz semiaren bijotz egalak josteko eskubetan gastarua baño beste aririk ez dau.

Gixakija biztaldi osuar on aldez zutunik ixan dadin gertakizun aldija gastarua dan ezkero ixan lekijon oni onena, beti zutunik ixatia, gertau dagiken ezkero, gixakijaren biztaldirik onena, aldintsubena gastarua da, beraz, gastiak, gastia dalako zutunik ixan biaŕ dau, eta ez gaiztoz etxun da, edo alpeŕkeriz ezaŕiŕa.

Ganera, irabazkirik ugarijenak eta burestunik aintzatsubenak gixakijak gastaruan beragandu dagikez.

Irabazkijak eta burestunak neke barik, buŕuka, gudaka barik, ez dira irabazten. Paul Deunak be dirauskula: "Ez dau burestuna biaŕ dan arauz leyatzen danak baño beragantzen", eta au, berberak argi diñuanez, leyaketan saŕi ekinda bez. Gastiak leyaketa au bere burubari on aldez gogoŕ egin biaŕ au, gastia dalako ta beste-barik, saŕi ta bixi egin biaŕa dau.

Gaste zale Urtzi dala agiri esanda dogu. ¿Ludija be Urtzi-auŕka gaste zale dala esan biaŕik ete-dogu. Esan barik be agirijegija da-ta, edonok dakus.

Zale bijoen aŕtian alde andija da baña. Urtzi gaste zale, zaŕtzarua naretsu, kezka barik igazi ta azkenian zorijontsu ixan dadin. Ludija gaste zale, gasta dan aŕtian dauan edeŕa gondu dagiken atsegiña gozau, eta zaŕtzaruan ez jamonda, bertan bera itxi, eta kezkati igazi eragiñagaz, kezkatijago il dadin laguntzale ixateko.

Zale bijoen aŕtian, ludijak be ez dautsa iñoz geldi itxiko ta, ludiko gaiztua ezetsi ta Jaunaren ona jaŕaitzeko eten bako gudaldija ixango dau, beraz, irabazkijak eta burestun aintza ubak norberagantzeko zenbatu ala ta geyago erati, beraz, irabazkijak eta burestuna norberagantzeko aldija aldirik onuratsubena dala, biztaldiko aldirik onena gastarua ixan biaŕ.

MONTXOŔ

Durango

Yuŕeta auzo-eŕiko Ertxadona idegi da. Yuŕetaŕak, zoriontsu auŕkitzen zare, ainbat ila itxirik egondan txadona idegita ikusteagaz. Otoi biotzez egin, eri oŕen zaindari eta gure Abeŕiarena dan Mikel Deunari, guda amoŕotua ainbat ariñen amaituteko. Gure bitaŕtez ixan daiten, zuzendu gaitezan bera gana, eta auzpezturik bere auŕean, aŕen egin biotzezko eskariakaz gure eŕia gaizkatu dagien.

Andra Mari Ertxadona idegiteko asmuak ei-dabiz. Poz aundi bat ixango leiteke gure eŕitaŕentzat. Andra Maria, zeruko ama eta uri onetako zaintzale dogun txadona zabalik ikusteagaz. Zuk ama eŕukioŕ eta samur oŕek donokilik onetsi gaizuz, erbeste onetan naspildurik eta negaŕezko egunetan auŕkitzen garian seme-alaba argalok, gure eskariari ez egixu ez entzun egin. Uste eta itxaropen osoan aldentzen gara Ama Uribaŕiko, zaindu gaixuzen magalpean. Alan ixan bedi.

GUDEA.—Guda-oñetan dagozan gudari begikoak, taldeka agertzen dira gure artean, ikertzen guraso, anai aŕeba, zenide eta lagunak. Poz andi bategaz besarkatzen doguz Abeŕiaren gudari kementsu onek. Irakuŕle: guda oñetako albistak entzuten agua zabalik egonten gara, gaste onek daukan almen eta gogorapen sendoa ikusirik, aldeztu eta garaitzale urten beaŕ gariala gure eŕiak deuken ausi negargaŕizko onetan. ¡Auŕera Abeŕiaren gudari leyalo! Zuberi begira dago Ama Euzkadi ordu laŕi onetan. Zuben agintariari itzala gorde; euzko endea ludia ludi ixan dan lakoa ixan Jaungoikua eta Lagi-Zaŕa goiburu eta oitura, ekandu on-zaleak, eta gure izkuntza erabili une eta toki gustietan, Arana eta Goiri'taŕ Sabin'en eredu ixan gure badozube. Azkenez, urengorarte. Ondo bixi ondo ilteko.

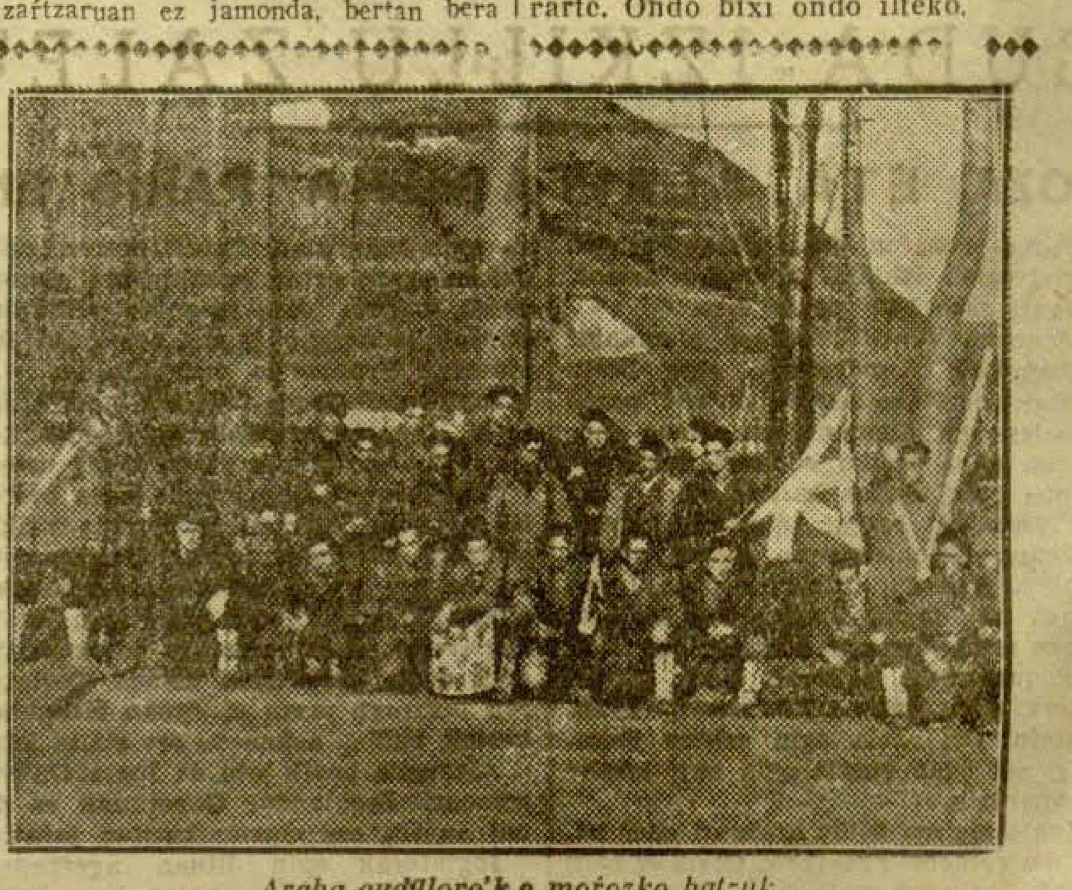

Araba gudaroŕ'k o moŕozko batzuk.

EGUNA

JEL

Etzi 99 urte

Espartero'k gure diputaziñoak españarretan biurtu ebazan.

Gogoratu euzkotarra!

Lgo. urtia | 45'gn. zenbakija | Idazkolea ta banakolea: Correo, 17'gn. | Bilbao'n 1937'gn. otsaila 21'gna. Igandea | 15 eunen

AZKENENGO IZPARRAK

Españar errizalien egazkiñak Toledo'ko izkillu-olea suagatu eben atzo arratsaldian

Ola orretan kalte andiak izan ditue paxistak.-Jarama'n baketsua atzoko eguna. - Paxisten igezi. - Algeciras aldean ontzi atzerritarrak paxisten suagape. - Beste izparrak.

MADRID'EKO IZPAŘAK

Madrid.—Atzo gabeko bederatzi ta erdijetan aldezle batzak emon dabezan izpařak onexek dira:

Guadalajara. Gauř goixeko lenengo orduetan aurkestu dira arerijuagandik iges egin da, iru eřitař eta amabi gudari. Onek morteru bat ekaři dabe, baita bost izkilu, izkilu labur bi. izkiluazkař bi eta ainbat eskuzko bonba.

Ařatsaldian aurkeztu ziran Castejon de Henares'en, paxistan aretetik anka egindako amabi

Tajo Ego aldeko inguruan. Bijan arteko izkilu zunbaketa ezetariko kalterik gabe.

Erkal aldeko egazkiñak suagatu eben Toledo'ko izkilu ola, eta kalte aundijak egin. Somosierra'n izkiluzko zunbaketia eta Guadalajara'n suagada batzuk baña gařantzi barik.

Jarama'n eta Madrid'en eguna iñoizkorik baketsuen ospatu da. Beste guda oñetan ezer ez.

PAXISTEN EGAZKIÑAK

Gibraltar.—Esan dabenetik Algeciras'ko uretan griego itxas-ontzi bat suagatu zan, eta Cartagena'ko uretan, frances itzas-ontzi bat. Oneri egazkiñetik jaurti jakezan suaga ořek. Ezin ezagutu ixan diran ařen, "Junker"-ak diralakua nabaitzen da.

LAS ROSAS'EN AUŘERA

Madrid. — Gauř eguerdian Guda-Zaingoak emon dabezan izpařak diñoenez, ogetalau ordu ontako uřtenengo izpařa, eři-aldezlien taldiak Cuesta de las Perdices'en emondako eskuzko aupadiña ixan da. Las Rosas'en be, auřera dagije eři-aldezliak, eta arerijuen indař makala sufkituten dabe.

PERDIGUERA'N BE BAI

Barcelona. — Gaur-goixian Guda Zaingoak emon dabezan izpařak auxe diñue: Ego aldian arerijuak erasoka jařaituten dau areriuak eta mundu guztitik auřera egiteko guraria agertuten dau. Orixe diñue gabeko izpařak.

Erdi - ingurutan, Molino'n eta Pina de Belloque'n, eten etengabeko zunbaketa.

Petusos'en eři - aldezlien taldiak autsak kendu dautsez arerijuaren talde bateri ta ezereztuta itxi. Perdiguera - inguruan, lurralde batzuk artu dituzte erkaldařak eta eurak gogořtuten diardue.

Ipar-aldian, Casetas de Quicena eta Quicena'n izkiluzko zunbaketa batzuk.

"Paris Solr" jardunean

ALEMANDARRAK ZUR

BALEARES'EN GUDARIRIK EZ, BAÑA GUDA-JAKINTSUAK BAI

GUDA-ARAZOAK; ALEMANDAŘAK ZUŘ

Paris.—"Paris Soir"en idazlan auxe irakuři dogu; Claud Blanchard'ek idatzia da:

"Baleares'tatik gudariak atara euzanařen "guda-arazo-aituak" an laga ebazan. Mallorca begiz jo dabe ta Mallorca'n dabez euren zeregiñak, Mallorca'k ibilpideak, be, ba-dauz ta. Palma'n ifetat-bildukia, be, ipiñi dabe, eřegaři gordelekuak, be, bai, ta portuan aldakuntza aundiak egin dabez hidro-egazkin eta urpeko guda - ontziak zaintzeko. Egazkin zelaiak egiten aspaldi ziarduen Santinin, Arlan eta Calviran. Ibiza ugartea dago España-uřerago ta oř petrolioi-pozu edo oxiñak eta urpeko guda-ontzien gordelekuak egin izan dabez, kontizu.

Mařuekos'tik Marsella'ra duazan salerosketa itxasontzien bideak zaindu daikez Ibiza'tik.

Franco nagusi geratu ba-daike, Nao'ko itxasertz mustuřa be, guda leku berezi egingo ei-leuke ta Mediteřaneo'ko sail ori zali bitan bananduko ei litzake.

Beste aldetik Mařuekos ertzetan aleman dařak dagiezan guda-lekuekin batera Mediteřaneo'ko sail ori euron mende izango ei-leuke.

Mařuekos alde ořetan lan asko egin dabe alemandařak, bate: be, Mader egazkin-zelaian. Mařuekos alemandařen mende dagon ala ez ikuster ara juan dan Verlec komandanteari zelaioi ikertzen ez datse laketu.

Tanger-inguruan, Djebel Human, Andjerastařen luřaldean, lengo irailean uřin-uřin jaurtzen dabezan kañoiak ipiñi dabez: kañoiok alemandařen "Nuremberg" guda-ontzian ekaři ebezan. Algeciras'ko Egiunea austea da izan ori.

Ksar Seghir'en ingelatařak daben guda-leku bereziaren ondo-txamařean alemandařak urpeko guda-ontzien gorde-leku berezia egiteko asmoa ařtu eben.

Zegaitik Inglaterra GUDA-IZKILLU ZALE?

POZA ETA ALAITASUNA PARIS'EN

Paris.—Pozařen jaso dute Paris'en Inglateřaren izkiluz jabetzeko asmoa. Zergati asko bide poztu dira.

Yoachim Von Ribbentrop alemaniař embajadoria Londres'era eldu bezin laister sořtutako asmoa dalako poztu dira lenengo. Alemania'ren asmoa auntzaren gaba erdiko eztulari bezin jaramon gutxi egitea bait'da ori.

Frantze'ko batzař diplomatikuetan diotenez, Kolonia-arazoa ardura gutxiagokoa izan da; Ribbentrop'ek lenen-lenen nai duana, Francia ta Inglateřa'ren ařteko batasuna austea da. "Bolchebique"-uřka jokatuko duten lateři artera sařtu nai du Ribbentrop'ek Inglateřa. Ori ořela egin ezkero Europa'n nai duan guztia egin bait lezake Alemania'k.

Inglateřa'ren izkilu arazoari edeř iritzi dio gaiñera. Frantze'k. Ořela ez bait' legoke batasun-austerik.

"L'Ouvre" socialisten izpařingiak auxe esan zuan atso: "Inglateřaren guda-izkilu arazo ortan egazkin eta gudontziak sařtzen dira geientzu. Rhin-inguruak zaintzeko lagun edeřa du Inglateřak Frantze'ko gudari-taldea.

Inglateřa'k guda-izkiluak nai dituala-ta, ingalandař Gobernuak indařkeriari emango dionik ez du iñořk uste.

"Le Temps" izpařingiak beřiz besterik uste du. Alemania'ren guda-izkiluz ornitzea, Rhenania artzea, Etiopiaz jabetzea eta Lateři-batzařen etengabeko okeř-bide auřka onez izan izan duala Inglateřak ezeř lořtu ta ořexegaitik ařtu duala ařtu duan asmoa. Inglateřak luzaroan jasan ei zituan bidegabekeriok, baiña,, azkenean ere etzita lotu.

Alemania pozik lotu da Inglateřa'ren asmoari. Ingalandař Gobernuak ez du nai auřera ere mazmulkeritan jařaitu.

Inglateřak egin dituan ageřpenak egin ondoren, nai ta naiez, bere buruarekin pixa dala esan beař.

Euzkadi'ko txadonak

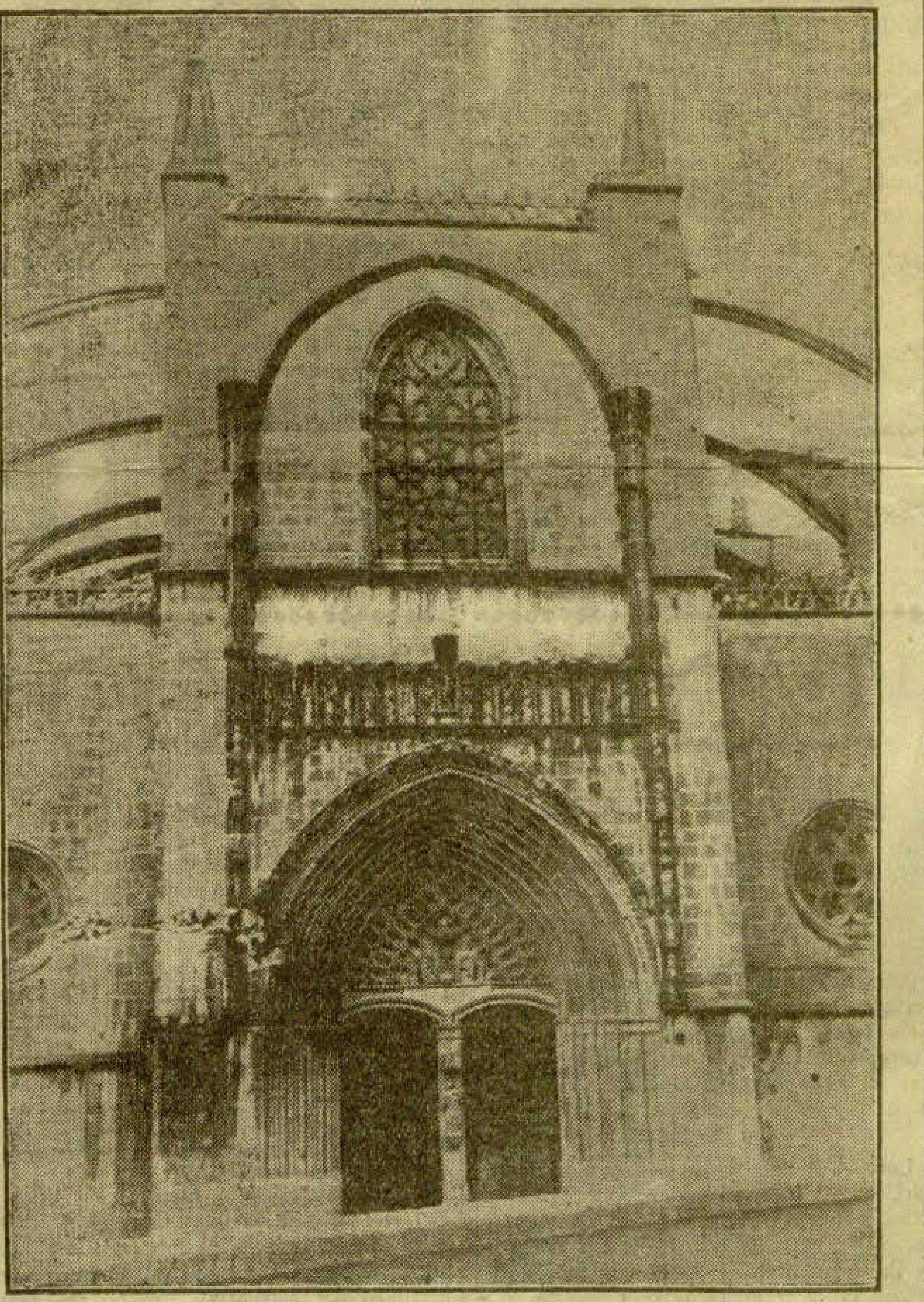

Lekeitio'ko eritzadon ederaren ate nagusia.

Kokotxak xaltxan

Beste bi izpařingi-ta egunerokoak biak geigo-aste onetan Bilbao'n irten dira. ¡Ori dek bolara ori!.

Beste batzuk ere, irtentzekoak dirala, belaři ertzera oiuak datozkigu, aidanian, oitako beři bat, gure Jel alderdiko argazkidun aldizkingi edeřa noski.

Ainbat laxteřen ongi etořia izan dedila; auxe bai ořenbesteren ařtian, beař beařekoa degula, gai ontakoak, geienak, goří ez bada, ařotz usaia dutenak bai dira. Bilbao'n irtentzen diran izpařingi guziak erosiko ditun milionariorik, ez da emen izango, bestela, oik danak sakelian eramateko, Koiperen aboa baño askoa aundiago dun sakel bereziaz egindako jantzia bearko luke, nun da besotik zintzilik, izpařingi guziak eramateko otartxo bat eramaten ez duen ¡bestela nun eraman!

卐 卐 卐

Gure Jaurlaritza zintzoak, orain ere bide zuzen zuzenetik jo du, Gipuzkoa'tik bialitako emakume eta aur oien arazoaz alegia. Gure txalo bero ta zutzuenak berari.

Ortik joko zuela uste osoa genduen, ta ez gera okeř ibili. Ona izatea ongi da beti, bañan "Iñoxente" eguna, ez bada bere buruaren jabe ta esku ařtian zer darabilkiten gizon, ta agintari burutzuen eguna.

¿Gure tařak bere gogo aurka beren etxeak utzi, ta onera ekaři dituztela? ba emengo faxista, ta faxista zale ařtian mantendu, "multa" bidez, edo dan bezela, bañan oien bizkařetik abek jan jantzi ta abar.

Zer ba, guri airisiak bere ogasun guziak kendu, ta oztu ondoren, ¿emen gosiak ta mixerian utzi? ¡alajainkeza! orla dabiltzala berak, odol kolpien bilduř gabe, urdaila ximuř ximuř eginda, ukalonduak zupatuaz nai ba'dute, ¿gogořa dala? guda sořtu gabe pake pakean egotia zuten.

¡Txandaka odolkia mutilak txandaka!

卐 卐 卐

Gure Koipe, orainguan "patxa" biurtu zaigu, Malaga'tzaz besterik ez da mintzatez. Ařaitxuak urian bezin pozea dabil, an bai dira Malaga'ko ardo goxoak ta abař. Len patařez ondo bazan ¡orin onek ařapatuko dituen korapiluak! Beti izan da Malaga, "percebe" eřia; asko dira "percebe" oitakoak patxa eři ortan.

Len "percebe" asko ba ziran, ¡oraingoan etzaiote txařa etoři! Koipe baño "percebe" aundiagoa, ¡non bilatu! Dioten ez, ango "percebe" guziak, Koipe eřege autatu dute ¡je je! Koipe; "percebe,.'ak eřege obeagoa autatu ezin! ¡Je, je!!

卐 卐 卐

Lateři ařotzak ařtutako neuřtjaz, Portugal'ek "xaputz" egindu. ¡Oh terror dos mares! ¡Au ikara! oraintxe galduak gera.

Abek "cara feroche" jartzen ba'dute, ¡aguř, ludi ontako pakea!

Ařo putzak dira beti kaka-gixon abek, txinguřien aurean kořika iges juaten diranak izan ařen, Sanson baño aundiagoak itxuran azaldu beař!

Ez ote dabiltza bek orain ere, paillasuen papera egiten, ontarako iñoř ez bezelakoak dira ta, bestek zer agindu, abek egin beař, bestela apaldu gabe oiera. Portugal'k biatza jasotzen duenian, guziak "guardabajo", baita Ipař Amerika'ko Lateři Batuak ere.

¡A kakatxantxo alenak, zean odolekoak izaki!

卐 卐 卐

Eři batian requeteak falangista aurka, bestean falangistak rekete aurka, auxen da Gipuzkoa'ko eřitan dabilkiten gobara.

Guda irabazi ezin dutela ikusirik, alkaři eřua erartsi nairik dabiltza.

Erantzi edo jantzi beařik ez due izango, orain Gipuzkoa'n darabilkien naste ori, Portugal edo Afrika aldian —an bai leku edeřa abentzat—amaitzen naiko lan ba'dute. Euzkadi'n bizi izateko erarik ez due izango ta, ¡Zuek eman beař dezute aldia ez da makala izango!

ATARENE.

New-York Herald Tribune'tik

Morata'ko burrukaldian egundoko ondamendia izan dabe paxistak

Eta uri ori artuterik lortu ez. - Aravaca inguruko gañak, errizaleak artu.

PAXISTEN AMORUAK GANEZ

Madrid.—Jarama ibayaren alde bietan jardun izan dabe egun osoan buřuka, ta gogoř jardun be. Bakoitzean batek egiten eban bultza. Agiri danez, lengo egoera bardin-bardiñean dagoz; españař erkaltzaleak ez dautse laga paxistei bapere auřerantz egiten Morata de Tajuña aldean. Oneik bere, ořaitiño, Arganda zubi-inguruko gañak, Vaciamadrid'etik uře samar, euron esku ditue.

Trintxeretako gudakerea dala oraingoxe buřukaldi au esan giñei, ta bai batzuek eta bai besteak, bakoitzaren zuloetan geldi lotu dirala.

Eřizalien bultzada, ala obeki esan, eřizalien kontraatake dalakoa jasean eta onuratsu egiña izan da, eta ondoren asegařirik izan dau.

Tajuña ibaieko guda-esia apurtzerik ez dabe lortuko paxistak, eta Madrid iñorako artuemon eta urtepide barik geldituteko eban ařiskua uřuti da oraingoz.

Morata eřixka artu nairik paxistak egindako alegin eta erasoetan lagun asko galdu ditue, ziñez. Atake ori, ezerezean lotu yake.

Madrid esi-bařu artuteko asi ziranetik ona, erasoaldi onetantxe galdu dituela paxistak gizonik geyen, diñoe ikuslari eta aituak. Paxisten esanak gorabera, gauřarte ez da Morata euren eskuetan jausi.

Paxistak lortu ebena auxe izan da, bakařik. Jarama ibayaren beste aldean, luban batzuk ipini San Martin de la Vega baño arantzago.

Morata uria erdi biřinduta dago, ta joan dan astean, egunero, iru ta lau bidar bonbaz josi dabe paxistak, bañan ardautegi sakonetan, toki andiak bai-dira, ilikorik gitxi izan da. Urirarte ia eldu ziran ařen paxistak, bi miña bide baño ez, eřitařak ez eben uria utzi nai izan, eta iñork bere ez dau aldegin.

El Escorial aldean bere, zapařada ta ekitaldi bařiak izan dira, baña buřukaldi gogořik ez, ordea. Ez batak ez besteak, eztabe ardura andirik agertuten auřerantz egiteko. Len eban guda-gařantzirik ez dau oraingoan Escorial alde onek.

Madrid geyago ez ebala bonbardeako, esan eban noizbait Franco'k, baña bere itz ori jan egin dau. Guda-oñak austen jardungo ebela bere guda-indar guztiak esan eban ařen, bart, ilargi zuritan, paxisten egazkiñak Madrid uri ganera suagak jaurtiten ekin eutsen.

Suagok, 19 lagun il zituen eta 95 zauritu.

Alcala, Velazquez eta Nuñez de Balboa kaleak artu eben astiñaldirik gogořena, eta Salamanca auzuneak.

Uřengo, Pacifico kalean, Vallecas zubian eta California auzunean eztanda egin eben. Geroagoan, Pacifico ta Cuatro Caminos langile auzuneak izan ziran paxisten zigorpe, eta batez bere, Democracia kalea.

Bonba jaurtitze onetzaz, Miaja'ri iritzia eskatu eutsen, eta onela erantzun be: "Gudu-oñean idoro dauan esi igaro eziña dala-ta artu dauan amuřuak eragin dautse".

Jendea bizi dau lekuan, berariz bota zituen suaga ořek, ez guda-esietan.

GAUŘ BEGOÑA'N

"KIZKITZA" (G.B.) zanaren gogo-aldez

Gauř amařetan, Begoña'ko eleizan, Euzko-Abesbatzak abestuta, "Kizkitza" (G. B.) zanaren gogo-alďezko jaupa nagusia ospatuko da.

Erdu guztiok Begoña'ko eleizara ta otoi JEL-aldez atengabean lanean jardun zuanaren gogo-aldez.

Ludian Goikoaren otsein izan zana, egin dezala Berak betiko zorion-jabe zeruan.

MUETA GUSTIETAKO KRISTALAK

GORBEA Y C.'a

41'gn. Alameda de San Mamés txaidian

11447 Uřutizkiña

Miaja uste onez

Madrid.—Goxeko lenengo orduetan zuzendu da Miaja gudalburuba bere ordezkarijakaz batera, Erkal-aldezko guda oin guztijak ikertuten, bide batez zuzendu daizan ber-berak eguneko gudaketak.

Miaja jauna azkenengo orduetan etoři da urita ta oso itxaropentsu etoři be.